

Nefret

EMİRCAN SAÇ
ÜLKÜ DOĞANAY
ÜMİT KIVANÇ
BATUHAN SAÇ
ALİ DURAN TOPUZ
ARAFAT SAVAŞ KALKAN
MUSTAFA ZENGİN
HAMZA CELÂLEDDİN

EKİM 2019 / SAYI 33

www.gazeteduvar.com.tr

duvardibi

Bu sayıda...

4

Komplo teorisinin

parantezi: Nefret

16

Korkuyor ve nefret

ediyorsunuz işçiden

31

Hrant Dink'in yüzü ve

Ermeni nefreti

46

'Dil nefreti'nin 'nefret dili'

olarak tezahürü

11

Yeni Türkiye'nin kültürel iktidarı:

Nefret, hesap vermezlik, benmerkezcilik

24

'Başka'nın 'yüz'ünü görememek

40

Nefret söylemi ve yeni medya

55

Filozofun cephesi II: Nefretin felsefî anatomisi

Selamlar,
Gazete Duvar'ın enformatik içeriklerin daha iyi anlaşılabilmesi için gerekli düşünsel, uzmanlığa dayalı metinler sunma gayretinin ürünlerini Duvardibi'nde derlemeye devam ediyoruz. Ülke gündemi Suriye ve ABD ile çalkalanırken Duvardibi Dergi olarak bu sayımızda yönümüzü 'Nefret' kavramına çevirdik. Medyada nefret söyleminden ırkçılığa, ötekileştirmeye, dildeki nefretten felsefeye, işçinin halinden devletin tutumuna, Hrant Dink'e, Ceren Damar'a kadar yine elden geldiğince geniş bir skalada ele almaya çalıştığımız dosyamızda Emircan Saç, Ülkü Doğanay, Ümit Kıvanç, Batuhan Saç, Ali Duran Topuz, Arafat Savaş Kalkan, Mustafa Zengin ve Hamza Celâleddin'in yazıları yer alıyor.

Gayret bizden himmet okurdan... İyi okumalar.

Yayın Tarihi: Ekim 2019

Genel Yayın Yönetmeni: Ali Duran Topuz

Yayına Hazırlayan: Cennet Sepetci

AND Gazetecilik ve Yayıncılık, San. ve Tic. A.Ş. adına Yayın Sahibi: Vedat Zencir

İcra Kurulu Başkanı ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Ömer Araz

Katkıda Bulunanlar: Emircan Saç, Ülkü Doğanay, Ümit Kıvanç, Batuhan Saç, Ali Duran Topuz, Arafat Savaş Kalkan, Mustafa Zengin, Hamza Celâleddin

Yönetim Yeri: Maslak Mahallesi Ahi Evran Cad. Nazmi Akbacı İş Merkezi 233-234 Sarıyer/İstanbul Santral (212) 3463601, Faks (212) 3463635

Duvar Dibi Dergi'de yayımlanan yazı, haber ve fotoğrafların her türlü telif hakkı AND Gazetecilik ve Yayıncılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye aittir. İzin alınmadan, kaynak gösterilmeden ve link verilmeden iktibas edilemez.

<https://gazeteduvar.com.tr>
info@gazeteduvar.com.tr

Komplo teorisinin parantezi: Nefret

Grete Replacement Batı dünyasında birçok nefret suçu için referans gösterilen komplo teorisi olarak ortaya çıkıyor. Örneğin, El Paso'daki saldırıda Patrick Crusius Meksikalıları hedef alma sebebini açıklarken, bu eylemi "Teksas'ın Hispanikler tarafından işgal edilmesine" karşı yaptığını söylemiş...

EMİRCAN SAÇ

“Fanatik bir adam ibadethaneye girdi ve ateş açtı. Erkek, kadın, çocuk; onun için hiçbirinin farkı yoktu. Breton Tarrant o insanlara hiç merhamet göstermedi. Çünkü

...komplo teorisi, nefretle arasında olağan bağ inşa ediyor. Çünkü Great Replacement dediğimiz teori bir grup insanı veya bir kimliği topluma, tehdit olarak algılatıyor ve ardından aralarındaki nefret kaçınılmaz bir hal alıyor.

onları insan olarak görmüyordu. Tarrant 50 kişiyi öldürürken onları anne, koca, mühendis veya kaleci olarak görmüyordu, yalnızca düşman olarak görüyordu” (1) Bu olay çoğu mecrada terör başlığı altına alındıysa da içinde bulunan nefret kimse tarafından inkar edilmeyecektir. Çünkü olayı takip eden herkes, bu saldırıyı gerçekleştiren kişinin Great Replacement diye bilinen komplo teorisine inandığı, üzerine yazdığı

ve bunu yaymaya çalıştığını biliyor. Buradan hareketle komplo teorisinin bir gruba yönelttiği saldırganlığın altında veya yanında her zaman nefret içermekte olduğunu söyleyebiliriz.

GREAT REPLACEMENT (2)

Başta sadece Christchurch için örnek göstermiş olsam da Greate Replacement Batı dünyasında birçok nefret suçu için referans gösterilen komplo teorisi olarak ortaya çıkıyor. Örneğin, El Paso’daki saldırıda Patrick Crusius Meksikalıları hedef alma sebebini açıklarken, bu eylemi “Teksas’ın Hispanikler tarafından işgal edilmesine” karşı yaptığını söylemiş (3). Bir başka örneğe, Andres Breivik’in yayınladığı bin 500 sayfalık manifesto verilebilir. Bu manifestoda Breivik Avrupa’nın Orta Doğu ve Kuzey Afrika’dan gelen insanlar tarafından yerlerinden edilip, kıtanın onlar tarafından domine edileceği konusundaki korkularını yazmıştır (4). Bu örnekten hareketle de anlayabileceğimiz üzere komplo teorisi, nefretle arasında olağan bağ inşa ediyor. Çünkü Great Replacement dediğimiz teori bir grup insanı veya bir kimliği topluma,

tehdit olarak algılatıyor ve ardından aralarındaki nefret kaçınılmaz bir hal alıyor. Ed Vulliamy, Great Replacement teorisini iki çekirdek inançla tanımlıyor: Birincisi göçmenlerin gittikleri yerdeki insanların yerine geçeceği ve onların kamusal alandaki hakimiyetini ele geçireceğine inanma ve bu olayların gizli güçler tarafından kurgulandığı inancı (5). Bu iki inançtan ötürü bu tür nefret suçları işleyen kişiler aslında “kendilerini korumak” gibi bir kılıf altında, bir gruptan duyulan tehdit algısıyla hareket ediyorlar. Örneğin, El Paso’daki Patrick Crusius manifestosunda “ben sadece ülkemi kültürel ve etnik olarak başkalaştıracak istiladan koruyorum” ifadesiyle kendisini savunmaya çalışmıştır (6). Uzun lafın kısası, bir grup veya bir kimlik üzerinden kurulan komplo teorileri, onları toplum için tehdit olarak kodlayarak onlara yönelen nefretin öncüsü olmaktadır.

TÜRKİYE

Türkiye’de yukarıdaki gibi komplo teorilerini nefretle birleştirmek mümkün. Örneğin Hrant Dink Vakfı çatısı altındaki Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi projesi 2009’dan beri Türkiye’de nefret söylemini sistematik olarak raporluyor ve yorumluyor. 2018 yılının verilerine göre yaklaşık olarak 98 farklı kimliğe karşı üretilen nefret söylemini raporlamış. Bunun haricinde her hafta yayınlanan Z raporlarında haftanın göze çarpan nefret söylemlerini bulmaya ve yayınlamaya çalışıyorlar. Haftalık yayınlardaki nefret söylemi ve komplo teorisi içeren haberleri bulmaya çalıştığımızda karşımıza birçok grup çıkıyor. Fakat temsili olarak LGBTİ’ler ve Suriyeli mültecileri konu edinerek temsili olarak bu konuyu tartışmaya açmak istiyorum.

LGBTİ'LER

Aydınlık gazetesinde Murat Soydan LGBTİ'leri ele aldığı bir yazısında "LGBT derneklerinin George Soros tarafından fonlandığı ve ülkelerin iç işlerine müdahale için kullanıldığı sürekli gündeme gelen bir sav" dedikten sonra "Peki bu savın gerçeği ne?" diyerek devam ediyor. Gürcistan'dan birkaç olaya yer verdikten sonra Murat Soydan yazısını "Liberal küresel çevreler ise Gürcistan toplumu- nu parçalamak için uyuşturucu ve LGBT propagandasını ülke içinde desteklemekte" diyerek bitiriyor. Yukarıda bahsettiğim Great Replacement teorisi daha farklı olmak- la birlikte aynı öznelerle sahipler, toplumu yıkmak isteyen özneler ve gizil eller tarafından yönetilen insanlar (7).

Soros LGBT ile ülkelere nasıl müdahale ediyor?

MURAT SOYDAN

LGBT derneklerinin George Soros tarafından finanse edildiği ve ülkelerin iç işlerine müdahale için faaliyetleri sürekli gündeme gelen bir sav. Peki bu savın gerçeği ne?

Envan bu savın ne kadar gerçek, çok boyutlu bir konu. Bunun en önemli kısmı Soros'un finanse ettiği derneklerin faaliyetleri, derneklerin sponsorlarıdır. Derneklerin faaliyetleri ile olan iç içe geçiş ve Soros'un da bu alan için harcadığı dernekleme bağlamını da açıklatmam, bunun için Soros'un faaliyetleri hakkında bilgi vermek zorundayız. Burada bir diğer soru: Soros'un liberal siyasetiyle ilgili bazı söylemleri hem anlatmalı ve her şeyin ötesinde de soru sorulmalı. Bu soruların yanı sıra Soros'un liberal siyasetiyle ilgili bazı söylemleri de tartışmalıyız. Burada bir diğer soru: Soros'un liberal siyasetiyle ilgili bazı söylemleri hem anlatmalı ve her şeyin ötesinde de soru sorulmalı. Bu soruların yanı sıra Soros'un liberal siyasetiyle ilgili bazı söylemleri de tartışmalıyız.

Liberalizm ile liberal propagandası arasında, hatta soru sorulmuş olan- ların cevapları arasında, bir ilişkiyi ortaya koymak. Her iki alanın da liberalizmle ilgili bazı söylemleri hem anlatmalı ve her şeyin ötesinde de soru sorulmalı. Bu soruların yanı sıra Soros'un liberal siyasetiyle ilgili bazı söylemleri de tartışmalıyız.

Geçtiğimiz yazıya, Soros'un liberal siyasetiyle ilgili bazı söylemleri hem anlatmalı ve her şeyin ötesinde de soru sorulmalı. Bu soruların yanı sıra Soros'un liberal siyasetiyle ilgili bazı söylemleri de tartışmalıyız.

Geçtiğimiz yazıya, Soros'un liberal siyasetiyle ilgili bazı söylemleri hem anlatmalı ve her şeyin ötesinde de soru sorulmalı. Bu soruların yanı sıra Soros'un liberal siyasetiyle ilgili bazı söylemleri de tartışmalıyız.

Geçtiğimiz yazıya, Soros'un liberal siyasetiyle ilgili bazı söylemleri hem anlatmalı ve her şeyin ötesinde de soru sorulmalı. Bu soruların yanı sıra Soros'un liberal siyasetiyle ilgili bazı söylemleri de tartışmalıyız.

Geçtiğimiz yazıya, Soros'un liberal siyasetiyle ilgili bazı söylemleri hem anlatmalı ve her şeyin ötesinde de soru sorulmalı. Bu soruların yanı sıra Soros'un liberal siyasetiyle ilgili bazı söylemleri de tartışmalıyız.

Geçtiğimiz yazıya, Soros'un liberal siyasetiyle ilgili bazı söylemleri hem anlatmalı ve her şeyin ötesinde de soru sorulmalı. Bu soruların yanı sıra Soros'un liberal siyasetiyle ilgili bazı söylemleri de tartışmalıyız.

(8) Soros'un liberal siyasetiyle ilgili bazı söylemleri hem anlatmalı ve her şeyin ötesinde de soru sorulmalı. Bu soruların yanı sıra Soros'un liberal siyasetiyle ilgili bazı söylemleri de tartışmalıyız.

Bir başka örnek de Milat gazetesi Ufuk Çoşkun'un yazısından verilebilir. "LGBT tehdidinin arka planı" diye başlık verdiği yazısında Türkiye'deki bazı beledi-

yelerin LGBTİ'lerle olan ilişkisini sorun ettikten sonra, "Moskova Yüksek Mahkemesi 2012'de eşcinsel onur yürüyüşünün önümüzdeki 100 yıl süresince Rusya'nın başkentinde yapılmasını yasakladı bile" ve "yasak kararında 'eşcinselliğin nesil bozukluğuna neden olması' gösterildi. Buna dair Rusya'daki tüm siteler kapatıldı. Çünkü insanlık onuru bu yana kurulmuş nizamı başkaldırıyor. Tüm bu olan bitenler de insanları sözüm ona yaratacakları yeni

dünyaya hazırlamak içindir. FETÖ, Türkiye’de tam da bunu yapmaya çalıştı. Bugünlerde ise LGBT üzerinden CHP’nin devreye girmesiyle sokulduğunu görüyoruz” Bu metin de açık bir şekilde LGBTİ’lerin varlığını toplumun hatta nesillerin bozulmasını neden olacak şey olarak kodluyor ve en sonunda da FETÖ ile yan yana koyarak terörize etmek istiyor (9). Burada da gördüğümüz gibi komplo teorileri ile bir grubu topluma tehdit olarak kodlayıp onlara yönelik nefret arttırmak.

LGBT tehdidinin arka plânı

KAHİR ekseriyeti Müslüman olan Türkiye’deki CHP’li belediyeler, renkli ve pek bevesli cinsiyetle LGBT’nin (bez-biyen, gay, biseksüel, transgen-der) reklâmını yaparak bu durumu teşvik ediyor. **Moskova Yüksek Atabekliği 2012’de eşcinsel onur yürüyüşünün önümüzdeki 100 yıl süresince Rusya’nın topraklarında yapılmasını yasakladı.**

Yasak kararında “eşcinselliğin nesil bozukluğuna neden olmasın” gösterildi. Buna dair Rusya’daki tüm siteler kapatıldı. Çünkü insanlık onuru bunu gerektirir.

Türkiye’de ise bir ara mahfazakâr, dinîdir yazartarından bile LGBT’nin onur yürüyüşüne destek gelmişti.

Simdi azîl meseleye geçelim. Bu köyü takip edenler bilir. Kimileri komplo teorisi diyerek basını kuşuna da, epeydir, “**Tek Dünya Devleti Projesi, New World Order (Yeni Dünya Düzeni)**” dedikleri proje kapsamında, vatandaşları devletlerinden, ailesinden kopartarak, devletleri de etkisizleştirmek suretiyle karma yeni bir tür oluşturmak istendiğini dilettiriyoruz.

Küresel emperyalist sistem, 21. yüzyıla dünya tarihine, uygarlık tarihinin en büyük dönemi, dinler ve kültürlerin bir arada yaşamasına bir adım olarak kabul ediliyor. (10)

Distribütör CHP’dir

Türkiye’de ise maalesef bu büyük projenin bütününe gören insan neredeyse yok gibî! Oysa kuramsal anlamda **LGBT üzerinden yürütülen nitr cinsiyet projesinin Türkiye’deki distribütörü CHP’dir.** 21. yüzyılın insanlığı çocuk ile aile, devlet ile vatandaş, insan ile toplum, insan ile ruh arasındaki bağları kopartıp tüm geçmiş tarihî ve kültürel birikimi de dejenerasyonla, zihinsel yeni bir format atarak, yeni kavramlarla dünyayı/evreni gerçekliği açıklama ve algılama perçindeler.

Anlaşılan o ki; son yıllarda hız kazanan yapay zekâlarla ve dijital para birimleriyle, nitr cinsiyet projeleriyle insanlık arka plânında **yeni bir medeniyete ve devlet şekline** doğru sürükleniyor.

Aile değerlerinin yıkılma uğratılarak, geçmiş tarihî ve kültürel mirasın tamamen hafızadan silineceği, İslam’ın tasfiye edilip yerine entak-

bir insanlık dininin temellerinin atılacağı yepyeni mekanik, teknik, dijital bir dünyaya doğru yol alıyoruz.

Atıldığı gibi ABD’nin Georgia eyaletinde bulunan ve adına “Rehberler” denilen amir üzerine yazıldığına 10 emirinin biri de insan nüfusunun 500 milyona indirilmesi yönündedir.

Savaşlar, gıda endüstrisi, gemi teknolojisi, uzay ve gittikçe yaygınlaşan ve doğrudan aile kurumunu hedef alan eşcinsellik gibi sayılabileceğimiz alanlarda temel amaç; **dünya nüfusunu azaltmaktır.**

Örneğin **Rockefeller** öncülüğünde gerçekleştirilen ağı kampanyasında kapsamında **Bill Gates** şöyle bir cümle kurmuştu:

“Bugün dünya 6,8 milyar insan var. Yaklaşık dokuz milyara kadar gitmeden yirmi yeni ayılar, sağlıklarını, üreme sağlığı hizmetleri konusunda gerçekleştirmek için bir iş yaparsak, belki bu oranı düşürebiliriz.”

Dünya Rockefeller 1952 yılında Dünya Nüfus Konseyi’ni tam da bu amaçla kurmuştu. LGBT üzerinden yürütülen eşcinselliğin yaygınlaştırılması projesi de bu kapsamda değerlendirilmelidir.

Yeni tartışmalar gelecek

Hedef; kendi kuracakları düzeni var etmek!

2012 yılında yapılan bir araştırmaya göre; 2050 yılında dünyada çiftilerin ancak %5’i normal yol-

larla çocuk sahibi olabilecek. Kadın kadına ve erkek erkeğe yapılan evliliklerin yaygınlaşması durumunda nasıl bir sonuçla karşılaşılabileceği ki?

Bir vakit sonra dünyaya ortak bir insanlık dili, tek dünya dili türünden yeni tartışmalar yaşanacak. Mülletleşme döngüsünün başlangıcı dair müthiş bir algı operasyonu başlanacak. Kadın erkek eşitliğinden, eğitime, fakirliğin ortadan kaldırılmasından, barış ve esenlik dolu bir hayatın kurulacağı yeni bir dünya düzeninin inşası gündeme gelecek.

Nihai hedefleri, kendi kurdukları bir düzeni var edebilmek ve bunun devamını sağlamak. Eşcinsellik bu bağlamda düzeni değiştirmenin mikro bir uygulamasıdır.

Bakınız ülkemizdeki çocuklara, LGBT kurumları tarafından “ayrım-cılık yapmama, nefret söylemine karşı bilinçlendirme, toplumsal cinsiyet eşitliği hakkında bilgilendirme” bahanesiyle eşcinsellik uygulanıyor.

Bu, Hz. Âdem’den bu yana kurulan ilahî nizama bir başkaldırıdır. Tüm bu olan bitenler de insanları, sözüm ona yaratacakları yeni dünyalara hazırlamak içindir.

FETÖ, Türkiye’de tam da bunu yapmaya çalıştı. Başlıklarla ise LGBT üzerinden CHP’nin devreye sokulduğunu görüyoruz. Bu ülkenin çocukları tehdit altında. O yüzden diyoruz ki; çocuğuna seven CHP’den uzak dur.

SURİYELİ MÜLTECİLER

Yukarıda Great Replacement’ta bahsettiğim üzere göç de komplo teorisinin önemli bir ögesi ortaya çıkıyor. Ama bunu sadece göçle açıklama da pek doğru görünmüyor. Aslında bir ‘öteki’ olma mevzusundan ortaya çıkıyor. Şu örnekle açıklayayım Christchurch saldırısını gerçekleştiren Breton’un yazdığı manifesto El Paso saldırısını Breivik’den alıntı yaparak doğum oranının mesele etmesiyle başlıyor. Türkiye’de bu nüfus ve doğum oranı meselesi Kürtlere yönelik oluşturulmuş bir tehlike algısı olarak karşımıza çıkıyor (11). Suriyeli mültecilere dönersek, herkesin aşına olduğu mevzudur, gazetelerin verdikleri yerlerle televizyonlarınsa ayırdıkları zamanla bu

konuya çok dikkat çektiği söylenebilir.

Yeniçağ gazetesi yazarı Cahit Armağan Dilek, yazısında şu ifadelerle yer veriyor: Göç olayının gelişmesine bakıldığında Suriyeli göçüyle adeta bir Truva Atı operasyonuna maruz kalıyoruz”, “Suriyeliler, orta ve uzun vadede Türkiye’nin millî, kültürel, politik, sosyolojik, güvenlik ve jeopolitik yapısını değiştirecek kadar büyük bir tehdit oluşturmaktadırlar. Bu nedenle büyük bir Truva Atı operasyonudur. Batı’nın Türkiye’yi Suriyeli sığınmacılar konusunda övmesi teşvik etmesi manidardır” ve ardından “2040’ta Türkiye’nin nüfusunun yaklaşık yüzde 10’unu oluşturacak Suriyeli göçmenlerin dil, eğitim, toprak istemeyeceklerini düşünmek saflık olur. Sığınmacılar üzerinden Türk toplumuna zikredilecek selefi-cihatçı aşırı görüşlerle birlikte bu Türkiye’nin parçalanması, Anadolu’daki BİN yıllık Türk yurdunun dağılması demektir.” diyerek yazının sonlarına geliyor. Burada da aynı şeyi gözlemlemekteyiz bir gruba yönelik komploların teorileri gruplara yönelik nefreti saldırganlığı onaylar biçimde bir algı yaratıyor.

SONUÇ

Nefretin gündelik hayatta birçok üretim şekli vardır. Komploların teorileri de bu üretim şekillerinden biri. Bu yazı dahilinde yazılı basında üretilen komploların teorileri ele alınmış ve bunlar eleştirilmişse de bu, yazılı basının yüzde birlik bir kısmını oluşturacak derecede küçük bir alanı kaplamaktadır-ancak burada etki alanı küçümsenmemesi gerekmektedir. Bunun karşısında sosyal medya gibi daha kontrolsüz mecralar da bu komploların teorileri için daha fazla önem arz etmektedir. Çünkü sosyal medya ile yazılı basın-

KÖPRÜÖSTÜ
Cahit
Armağan
Dilek

Suriyeli göçü Truva Atı operasyonudur

Türkiye’nin sınırlerinde deniz kıyılarına yerleştirilen, bütün yabancılara karşı kapalı sığınmacı operasyonu. Suriyeliler göçmeci sığınmacı ve besleyici sığınmacı olarak kabul ediliyor.

Suriyeliler koruma taleplerini sunan sığınmacı olarak kabul edilmişlerdir. Bu kararın ardından Suriyeliler, bütün yabancılara karşı kapalı sığınmacı operasyonu. Suriyeliler göçmeci sığınmacı ve besleyici sığınmacı olarak kabul ediliyor.

11 Ağustos’ta yayınlanan “Göç tehdidi teorinin önüne geçilmez” başlıklı yazıda şöyle deniyor: Anayasa’da “Sığınmacı” kavramı yer almaz. Suriyeliler göçmeci sığınmacı olarak kabul edilmişlerdir. Bu kararın ardından Suriyeliler, bütün yabancılara karşı kapalı sığınmacı operasyonu. Suriyeliler göçmeci sığınmacı ve besleyici sığınmacı olarak kabul ediliyor.

Yazıda aynı şekilde denir: Suriyeliler göçmeci sığınmacı olarak kabul edilmişlerdir. Bu kararın ardından Suriyeliler, bütün yabancılara karşı kapalı sığınmacı operasyonu. Suriyeliler göçmeci sığınmacı ve besleyici sığınmacı olarak kabul ediliyor.

Bu konuda tehditlere karşı önlem alınması için Suriyeliler göçmeci sığınmacı olarak kabul edilmişlerdir. Bu kararın ardından Suriyeliler, bütün yabancılara karşı kapalı sığınmacı operasyonu. Suriyeliler göçmeci sığınmacı ve besleyici sığınmacı olarak kabul ediliyor.

Prof. Dr. Ömer ÖZDİNG’in yazdığı bu yazı, Suriyeliler göçmeci sığınmacı olarak kabul edilmişlerdir. Bu kararın ardından Suriyeliler, bütün yabancılara karşı kapalı sığınmacı operasyonu. Suriyeliler göçmeci sığınmacı ve besleyici sığınmacı olarak kabul ediliyor.

İstanbul’un en büyük göçmen kampı olan Göçmen Kampı’nda Suriyelilerden oluşan bir grup, Suriyeliler göçmeci sığınmacı olarak kabul edilmişlerdir. Bu kararın ardından Suriyeliler, bütün yabancılara karşı kapalı sığınmacı operasyonu. Suriyeliler göçmeci sığınmacı ve besleyici sığınmacı olarak kabul ediliyor.

“İstanbul’un en büyük göçmen kampı olan Göçmen Kampı’nda Suriyelilerden oluşan bir grup, Suriyeliler göçmeci sığınmacı olarak kabul edilmişlerdir. Bu kararın ardından Suriyeliler, bütün yabancılara karşı kapalı sığınmacı operasyonu. Suriyeliler göçmeci sığınmacı ve besleyici sığınmacı olarak kabul ediliyor.”

Çıktığı tehdit bütünlüğünü ve stratejilerini Suriyeliler göçmeci sığınmacı olarak kabul edilmişlerdir. Bu kararın ardından Suriyeliler, bütün yabancılara karşı kapalı sığınmacı operasyonu. Suriyeliler göçmeci sığınmacı ve besleyici sığınmacı olarak kabul ediliyor.

Teknik bir analizden ziyade, Suriyeliler göçmeci sığınmacı olarak kabul edilmişlerdir. Bu kararın ardından Suriyeliler, bütün yabancılara karşı kapalı sığınmacı operasyonu. Suriyeliler göçmeci sığınmacı ve besleyici sığınmacı olarak kabul ediliyor.

Suriyeliler göçmeci sığınmacı olarak kabul edilmişlerdir. Bu kararın ardından Suriyeliler, bütün yabancılara karşı kapalı sığınmacı operasyonu. Suriyeliler göçmeci sığınmacı ve besleyici sığınmacı olarak kabul ediliyor.

Devlet idaresi tarafından Suriyeliler göçmeci sığınmacı olarak kabul edilmişlerdir. Bu kararın ardından Suriyeliler, bütün yabancılara karşı kapalı sığınmacı operasyonu. Suriyeliler göçmeci sığınmacı ve besleyici sığınmacı olarak kabul ediliyor.

Prof. Dr. Ömer ÖZDİNG’in yazdığı bu yazı, Suriyeliler göçmeci sığınmacı olarak kabul edilmişlerdir. Bu kararın ardından Suriyeliler, bütün yabancılara karşı kapalı sığınmacı operasyonu. Suriyeliler göçmeci sığınmacı ve besleyici sığınmacı olarak kabul ediliyor.

daki yayılan haberler karşılaştırılınca, sosyal medyanın yayılmasının daha kolay olduğu ve daha aşırı örneklere rastlanabildiği söylenebilir. Dolayısıyla yazılı basının yanında mücadele alanlarımız sosyal medyaya da genişletilmeli.

(1) <https://www.economist.com/leaders/2019/03/21/the-new-face-of-terror-much-like-the-old>

(2) Bu teorinin geçmişini öğrenmek için bakınız: <https://www.isdglobal.org/wp-content/uploads/2019/07/The-Great-Replacement-The-Violent-Consequences-of-Mainstreamed-Extremism-by-ISD.pdf>

(3) <https://www.amerikaninsesi.com/a/el-paso-silahli-saldiri-walmart-zanli-hedef-meksikalilar-tutanak/5036287.html>

(4) <http://www.hurriyet.com.tr/haberleri/anders-behring-breivik>

(5) <https://www.theguardian.com/us-news/2019/aug/04/el-paso-safe-city-white-man-killing-latinos>

(6) <https://www.theguardian.com/us-news/2019/aug/04/el-paso-safe-city-white-man-killing-latinos>

(7) <https://hrantdink.org/tr/asulis/faaliyetler/projeler/medyada-nefret-soylemi/2006-nefret-soylemi-haftalik-z-raporu-19-25-agustos-2019>

(8) 23 Ağustos 2019, Aydınlik

(9) <https://hrantdink.org/tr/asulis/faaliyetler/projeler/medyada-nefret-soylemi/1982-nefret-soylemi-haftalik-z-raporu-1-7-temmuz-2019>

(10) 4 Temmuz 2019, Milat

(11) Bu yazı dizisi yardımcı olabilir: <https://www.gazeteduvar.com.tr/yazarlar/2017/11/12/her-yer-kurt-odu-1-en-az-15-cocuk/>

(12) 6 Ekim 2018, 2019

Yeni Türkiye'nin kültürel iktidarı: **Nefret, hesap vermezlik, benmerkezcilik**

Yeni Türkiye'nin yeni kültürel iktidarının bize vaat ettiği suç ortaklığıdır. Eninde sonunda toplumsal ilişkilerin sürebilmesi için zorunlu olan bağı ortadan kaldıracak, kendinden olmayana yönelen ucu bucağı görünmez bir nefret hali ve her şeyi kendine hak gören, hesap vermez bir had bilmezlik arasında savrulan yok oluş...

ÜLKÜ DOĞANAY

Neresinden tutsan dökülüyor. Sadece son bir ayda yaşananlara şöyle bir göz atmak bile, insana bu sözü söyletmeye yetiyor. Aymazlık, hesap vermezlik, ben yaptım olduculuk, hukuk tanımazlık had safhada. Aralık ayının 13'ünde, hem de ülkenin başkentinde seçim yatırımı

Yıllarca seçim stratejisi, kitleleri mobilize etme aracı, oy devşirme politikası olarak pompaladıkları "nefret" i şuna, buna, ötekine, berikine yönelterek yönettiler ülkeyi.

olarak sinyalizasyonu olmayan bir hatta açılan ve işletilmeye devam eden hızlı tren kazasında 9 masum insan hayatını kaybetti. Hareket memuru, makasçı ve kontrolör tutuklandı. Tek bir üst düzey yetkili görevden alınmadı. Kimse istifa etmedi. Dün bakan, 2018'de yaşanan ölümlü kazaların dördünde TCDD'nin sorumlu

olmadığını açıkladı. TCDD sorumlu değilse, kazalara da takdir-i İlahi deyip geçmek gerekiyor bu durumda. Ha bir de meclis başkanı var, İstanbul'a belediye başkan adaylığı olurken meclis başkanlığından istifa etmesine gerek görülmediğine göre, kazanırsa hem İstanbul'u hem meclis oturumlarını yönetecek. Olur mu, olur. Kader, kısmet böyle işler.

Bu arada, yukarılar böyle iken aşağılarda da durum iç açıcı değil. Ne kastettiğimi anlamak için yine şu son bir aya, hatta birkaç güne bakmak yeter. Ülkeyi 16 yıldır yönetenler "kültürel iktidar olamadık" derken, kültürel iktidarı cehalete, kaba sabalığa; içi boşaltılmış özgüven, her şeyi kendine hak bilme, başka türlüsüne, farklı olana öldüresiye kin besleme haline ve sonu gelmez bir "nefret" e havale ettiler. Yıllarca seçim stratejisi, kitleleri mobilize etme aracı, oy devşirme politikası olarak pompaladıkları "nefret" i şuna, buna, ötekine, berikine yönelterek yönettiler ülkeyi. İşte şimdi bu şişirilmiş balon ne yöne gideceği belirsiz, kontrolsüz bir biçimde hava kaçırmaya başladı: 23 Aralık'ta Sakarya'da Kürtçe konuşan bir baba oğula, "Kürt müsünüz? Suriyeli mi?" diye soran saldırgan

“Kürdüz” yanıtını alınca babayı öldürdü, oğulu yaraladı. Belki “Suriyeliyiz” yanıtını alsaydı da aynısını yapacaktı. Zira yılın son günü, Gaziantep’te whats-app üzerinden örgütlenen ırkçı bir grup Suriyelilere silah ve bıçakla saldırdı. Aynı gece Taksim’de Suriyeli olduğu ileri sürülen

bir grubun yeni yılı kutlarken çekilen görüntüleri sosyal medyada bir kez daha ırkçıların mülteci nefretini kışkırttı.

Suriyelileri burada istemiyoruz, gitsinler kendi ülkelerinde savaşsınlar, bizim gençlerimiz onların ülkesinde şehit olurken onlar burada eğleniyorlar diyenlerin “ırkçı” sözcüğüne itirazlarını duyar gibiyim şimdiden: “Biz ırkçı değiliz ki, biz ülkesini seven milliyetçi insanlarız” diyeceklerdir. Oysa Etienne Balibar’ın ırkçılık ve milliyetçilik üzerine yazdığı şahane makalede

açıkladığı gibi, her milliyetçiliğe ırkçı diyemesek de, ırkçılık milliyetçilik zemininden beslenmektedir: “Milliyetçilikten sürekli olarak ırkçılık çıkmaktadır; sadece dışarı doğru değil, aynı zamanda içeri doğru da”. Çünkü her milliyetçilik, bir “biz” tanımına olduğu gibi “biz”i kuran bir “onlar” tanımına ihtiyaç duyar. “Biz”in değeri ancak “biz”den olmayanın, “öteki”nin değersizliği üzerinden kurulabilir. Bu da ırkçılığı besler. Balibar, her ne kadar ırkçılığın milliyetçiliğin bir dışavurumu olmadığını, ona bir ek olduğunu ve bu nedenle milliyetçiliğe oranla her zaman aşırı olduğunu kabul etse de, ırkçılığın milliyetçiliğin inşası için her zaman gerekli olduğunu belirtir.

(1) Sonuç: Siz milliyetçiliği bu denli pompalar, bu denli aşırılaşmasına izin verirseniz, varacağınız yer ırkçılıktan başkası değildir.

Böylesi bir milliyetçilik, ırkçılığın besi yeri olduğu kadar, benmerkezciliğin, kendini dünyanın merkezi sanma ve tüm dünyanın kendi çıkarlarına hizmet etmek için var olduğu saplantısının da ev sahibidir. Hastalıklı bir ruh

haline evrilmesi ve sürekli olarak suç üretmesi bu nedenle son derece olasıdır. Siz milletçe kendinizi evrenin merkezinde görmeyi bu denli arzular, bir zamanlar dünyayı titreten imparatorluğunuzu 2023'te, bilemedin 2053'te, o da olmadı 2071'de yeniden canlandırma hayalleri kurarken, sizin çocuklarınız da sadece sembolik olarak değil, duygusal olarak gerçekten de kendilerini bu dünyanın merkezinde gördükleri yaklaşık iki yaş civarına takılıp kalırlar. Kopya çeke çeke tonlarca para yatırdığınız özel

üniversitenin hukuk fakültesinin son sınıfına kadar gelebilen çocuğunuz, genç bir kadın asistanı mezun olma planlarını bozdu diye, sadece bu nedenle, öldürüverir. Bir dahaki sınava çalışarak girmek, bütünlemeye kalmak, olmadı sene tekrar etmek gibi gibi seçenekleri görmez bile. Eve gider, bıçak alır, yetmezse diye bir de silah alır, gelir, öldürür. Rakel Dink'in bir bebekten katil yaratan karanlık dediği karanlık, işte böyle ilmek ilmek, tepeden tırnağa örülür. Öyle olduğu içindir ki, Çankaya Üniversitesi yönetimi daha önce de aynı asistan tarafından kopya çekerken yakalanan bu öğrencinin kopya çeke çeke hukuk fakültesinin dördüncü sınıfına kadar nasıl geldiğinin hesabını verme gereği duymaz. Buna karşılık, yayınladığı taziyeye mesajında Ceren Damar Şenel'in kederli ailesine baş sağlığı dilemeden önce, cenaze törenine katılan bakanlara, rektörlere, barolar birliği başkanına, cumhurbaşkanlığı sözcüsüne şükran ve minnetlerini sunar. Bir de, öğrencisinin katlettiği bu gencecik kadın akademis-

Her iki açıklamanın sahibi de aynı nefretten beslenen “kültürel iktidarın” yılmaz neferleridir sonuçta: Hocalarına ya “şehitlik” ya “teröristlik” payesini layık gören bu zihniyet, katile katil demekten bu yüzden imtina eder.

yeni “eğitim şehidi” ilan eder açıklamasında. Bu genç ve idealist akademisyen, daha kariyerinin başındayken, kutlu bir mertebeye erişmiş, TDK sözlüğe göre “kutsal bir ülkü ve inanç uğruna ölmüş”tür. Oysa hepimiz bebekten katil yaratılan o karanlığın ne kutsal bir ülkü, ne de inanç olmadığını biliriz. Ceren’i öldüren, eril şiddeti, nefreti, benmerkezciliği pompalayan karanlıktan başkası değildir. Sonrasında, üniversitesinde aralarında profesörlerin, doçentlerin ve Ceren gibi gencecik idealist asistanların bulunduğu yüz hocasının ismini terörle “iltisaklandırıp” KHK listesine veren Ankara Üniversitesi’nin rek-

törü, çıkar sosyal medya hesabından yayınladığı taziye mesajında bu katile “vandal” deyiverir. Her iki açıklamanın sahibi de aynı nefretten beslenen “kültürel iktidarın” yılmaz neferleridir sonuçta: Hocalarına ya “şehitlik” ya “teröristlik” payesini layık gören bu zihniyet, katile katil demekten bu yüzden imtina eder.

Yeni Türkiye’nin yeni kültürel iktidarının bize vaat ettiği işte bu suç ortaklığıdır. Eninde sonunda toplumsal ilişkilerin sürebilmesi için zorunlu olan bağı ortadan kaldıracak, kendinden olmayana yönelen ucu bucağı görünmez bir nefret hali ve her şeyi kendine hak gören, hesap vermez bir had bilmezlik arasında savrulan yok oluş...

(1) Bkz. Etienne Balibar, “İrkçilik ve Milliyetçilik”, içinde Balibar ve Wallerstein, İrk Ulus Sınıf Belirsiz Kimlikler, çev. Nazlı Ökten, 2007, s. 72-73.

Korkuyor ve nefret ediyorsunuz işçiden

Bugünkü iktidara kan ve can veren faşizan İslâmcı kafanın üretebildiği ahlâksızlık ve riya ile kimse baş edemez. Zulumün hizmetkârı adam bile kalkmış, “işçi haklarından yanayım” diyor! Ya, evet, işçi hakları. Evet, hı hı, işçinin hakkını alın teri kurumadan vermek, filan... Korkuyor ve nefret ediyorsunuz işçiden.

ÜMİT KIVANÇ

Ve iktidar, aslında, kendisine ülkede en geniş destek çemberini sağlayan bir motifi daha buldu: işçiler. Toplumumuzun muhtelif kesimleri, gerçekte mensup oldukları

sınıfa bakılmaksızın söylenebilir ki, “orta sınıf” denen, insanlık değerlerinden çoğunlukla muaf evrensel tayfanın bilimum zehriyle zararıyla mâlûdür. Acımasızdır, insafsızdır, vicdansızdır. Kendi rahatı, konforu, şusu busu için, birilerinin üç kuruş uğruna ölüm tehlikesiyle yüz yüze çalışmasını doğal sayar. Kendi bokundaki sayısız boncuğa karşılık, “onlardan” çok vardır, ölseler de fark etmez. Kazara kendisinden alt kategoride, bir aşağı seviyede biriyle ilişki veya iletişim içerisine girecek olursa, üstte

bulduğunu, hattâ bundan daha fazla, ötekinin altta bulunduğunu hatırlatmak, vurgulamak, o münasebetin kurulmasını icap ettiren iş her ne ise bunu bile kenara bırakarak, sırf bu altta-üstte olma durumu içerisinde yaşamak, içerisinde yaşamak ne kelime, üzerinde tepinmek, bunu solumak, ciğerlerine doldurup doldurup boşaltmak, boşaltırken alttakinin yüzüne yüzüne üfleme, solumakla yetinmeyip yemek, içmek, yemek borusundan aşağı süzüm süzüm süzülmesini anbean hissetmek, midesini doldurmak, üstünlük hissini oradan bağırsaklarına geçişinin keyfini çıkarmak ve sonra alttakinin üzerine etmek için karşı konulmaz bir arzu, şehvet, tutku duyar. Bu yüzden bu kadar doğaldır garsona çemkirilmesi; kapıya bir şeyler getiren oğlanın, elindeki alındıktan sonra, suratına bile bakılmadan kapının çarpılması; evdeki “yardımcı”ya “... hanım” diye seslenilirken o “hanım”a dünyanın gelmiş geçmiş bütün eşitsizliklerinin sırf üsttekilerce çıkarılabilen o meşum tınısının eklenmesi. Ve madencinin ölmesine fıtrat diyenle, fıtrat diyenden nef-

ret eden fakat madenci ölümü haberini “yağmur geliyor” haberi kadar bile iplemeyen el ele tutuşması, ölümüne girilip çıkılan bir “iş”yerinin varlığını hiç yadırgamayan

Bu yüzden, mevcut iktidarın temeldeki, derindeki, aslî kuvveti, örgütün malî işler birimi gibi çalışan müteahhit çetesine devlet imkânları tahsisi ve buradan dönecek parayla bizatihi zenginleşme faaliyetinden veyahut dincilikten, tarikatlara makamlar tahsis etmekten filan gelmiyor. Toplumda dayandığı birşeyler var.

“emek” savunucusu orta sınıf azâsının eline mendil alıp halay başı oluşunun eklenmesi ve daha başka şeyler.

Bu iktidarın başındakilerin çok iyi bildiği ve kullandığı yerli-millî değerlerin başında neyin geldiği konusunda sanırım tartışmayız: ırkçılık. Bizde kâh milliyetçilik adı altında güya daha matah ambalaj kağıdına sarılmaya çalışılan, kâh ulusalcılık şu bu gibi güya daha da matah kılıklara sokulan, yakın tarihimizin belirleyici olgularından “çar-

şafı kadın görmüş emekli albay sendromu”nu andıran, şimdilik “Beyoğlu’nda Arap görmüş modern büyükşehir insanı sendromu” diye tanımlamakla yetinsek iyi olacak şey, damarlarda dolaşan sıvının aslî maddesidir. Bunun gerçekte neye benzediğini anlayabilmek için, kamyonlarla köylerden getirilip katliamcı, tecavüzcü, talancı yapılan, üstü başı harap garibanların arasında, yerle bir edilmiş gayrimüslim dükkânı malları arasından kumaş seçen şık, modern kadınların ve yanlarındaki kravatlı ceketli beylelerin bir arada yer aldığı 6-7 Eylül fotoğraflarına göz atmalı.

Araplar kalleştir, sevmeyiz, Batılılar “yedi düvel”dir, mâlûm, sevmeyiz, etrafımızı sarmış bütün o düşmanları, Yunanları, Bulgarları, hele Rusları -yeni felaketler ve nefretlerle sonuçlanmaya aday, şu andaki balayı hali istisna- nasıl sevebiliriz, sevmeyiz, giderek, Kürtler teröristtir, Aleviler problemdir, Lazlar bi tuhaftır, muhacirler Sabetaycıdır... sevmeyiz işte, zorla değil ya! Ermeni bahsine sokmayın adamı!

Bu yüzden, mevcut iktidarın temeldeki, derindeki, aslî kuvveti, örgütün malî işler birimi gibi çalışan müteahhit çetesine devlet imkânları tahsisi ve buradan dönecek

“Teröre karşı” diye haykırıp elinize bayrağı aldığınızda peşinizden gelenler size oy verenlerden bilmem ne kadar fazlaysa, siz, başka hiçbir istediklerini yapmayıp, istemedikleri yüzlerce işi yapıp, hattâ kafanızı bozduklarında üzerlerinde tepindiğiniz birilerinin desteğine de sahip sayılmaz mısınız; bazı “hassas mevzular”da?

parayla bizatihi zenginleşme faaliyetinden veyahut dincilikten, tarikatlara makamlar tahsis etmekten filan gelmiyor. Toplumda dayandığı birşeyler var. Dayandığı çok şeyler var. Ve bu maalesef, “irtica” faslından ibaret değil. Yalnız din istismarıyla çoğunluk da olunamıyor, iktidarı kaybetmek de ziyadesiyle mümkün. Bu yüzden 7 Haziran sonrasında, Abdülhamid devrinden beri değişmeyen denklemler yeniden hayatın ve devletin temeli yapıldı. Hayatın, devletinkinden başka nasıl bir temeli olabilir ki bizim buralarda?

Kime karşı birleştirebilirsiniz toplum çoğunluğunu? “Afrin’e giriyorum” dediğinizde desteğiniz yüzde yetmiş beş ise, konumumuz ve meselemiz ve varoluşumuz ve kaderimiz, modern-seküler ve çoğulcu demokrasi isteyen bir muhalefete karşı gerici, faşizan vs. bir iktidar olarak mı tanımlanmalıdır? “Teröre karşı” diye haykırıp elinize bayrağı aldığınızda peşinizden gelenler size oy verenlerden bilmem ne kadar fazlaysa, siz, başka hiçbir istediklerini yapmayıp, istemedikleri yüzlerce işi yapıp, hattâ kafanızı bozduklarında üzerlerinde tepindiğiniz birilerinin desteğine de sahip sayılmaz mısınız; bazı “hassas mevzular”da?

6-7 Eylül fotoğrafları albümünü boşuna açıp durmuyoruz.

BİLDİK ORTAK DEĞERLER

Kısa yoldan şöyle izah edeyim:

Bir: Amerika. Amarika da olabilir. Yani ABD. İmkân versen toplumun yarısının arkasına bakmadan göçeceği, gayet vatan ve devletperver şürekâdan imkânı olanların hamile eşlerini götürüp, yurttaş olabilsinler diye çocuklarını orada -yeni- dünyaya getirttiği, bunu yapamadıysa çocuğu bilahare gönderip okuttuğu veyahut imkânı daha çoksa daire aldığı ülke. Buna karşılık, “Amerikan emperyalizmi” karşısında bir araya getirilebilecek nüfusa bakılırsa Türkiye’de, Bağlantısızlar Hareketi’nin başını çekmiş yönetimlerin hüküm sürdüğü, allahım ne anti-emperyalist ve ne kadar da ezilen halklardan yana bir toplumun yaşadığı sanılabilir.

Ezilen halk mı! Pistir onlar! Çoğundan nefret ederiz. Bunu kenara koyalım.

Bütün kötülüklerin anası olarak bir büyük dış gücün seçilmesi ne kadar geniş bir çember içerisinde “aynı gemideyiz” havası yaratabiliyor!.. Öbürleriyle aynı çemberde bulunmak istemeyenlerin tek diyebildiği: “siz aslında ABD’ye bizim gibi karşı olamazsınız”. ABD emperyalizmi elbette feci, rezil bir şeydir de, haydi, imkân olsa onun yerine geçmeyi hayal eden nüfus kısmının büyüklüğünü şimdilik mevzu etmeyelim, Türk’ün Cihan Hakimiyeti Mefkûresi’ne falan dokunmayalım, şu “Amerikan emperyalizmi” lafının bizdeki “kullanımı”nda bünyede ciddî hastalık yaratıp gerçekte bağlantıyı koparan bir özellik yok mu? Var. Hem de nasıl. En müthiş günahkârları suçlarından arındıran bir mukaddes şifa banyosu âdetâ.

İki: Kürtler. Barışalım deyince oy kaybediliyor, savaşalım deyince kazanılıyor. Başkaca izahat yapmıyorum, bu kadar deyip geçiyorum.

**Muhalefet
sayabileceğimiz
birileri bugün lütfen
havalimanında
“Tahtakurusu İsyanı”nı
başlatmış işçilerden
yana çıkıyorsa, tek
sebebi, hadisenin
belki iktidarı
yıpratma potansiyeli
taşıyabileceği ihtimali.**

Üç: Bulunmaz nimet; yepyeni, taptaze: Suriyeliler! Arap bir kere bu insanlar, her şeyden önce. Bu başlı başına nefret kaynağı. İkincisi, ya yok-sullar, durduk yerde mesele oluyorlar ya da iyi kötü paraları var, “bizim gibi” davranabiliyorlar, mazallah! Üçüncüsü, bazıları dükkân açıyor, yerleşiyor! Dördüncüsü, toplaşıp saldırdığımızda onlardan yana çıkacak, linç kalabalıklarına engel olabilecek kimse yok. Çünkü böyle bir fiili yaratabilecek kuvve yok. İyi bulundu bu nefret hedefi. Hep Kürt, hep Ermeni, hep Alevi, faşist de bıkar bir yerde. Üstelik

Suriyeli nefretinin birleştirebildiği nüfus bütün öbür ihtimallerdekinden fazla.

Yalnız kabul edelim ki, ne olursa olsun güncelliğe, gelişmelere, koşullara bağlı özellikleri var bu “hedef”lerin. Kullanışlılık ve işlevsellik dereceleri değişebiliyor. Kimi zaman o kadar berrak görünmeyebilirler. Bazen doğrudan hedef alınamayabilirler.

VE EN MÜKEMMELİ

Bu yüzden, herkesi aynı savaş gemisine bindirip, ya allah, manevî muharebe meydanına, hepsini temsilen de polisi jandarmayı sahici meydana sevk etmeyi sağlayabilecek en mükemmel hedef, her daim elimizin altında bulunan, isyan etmiş ameledir. İnanmayan, 12 Mart darbesini yapanlara 15-16 Haziran “işçi hadiseleri”nin devletin ve egemenlerin paniğindeki rolünü sorsun. Muhalefet sayabileceğimiz birileri bugün lütfen havalimanında “Tahtakurusu İsyanı”nı başlatmış işçilerden yana çıkıyorsa, tek sebebi, hadisenin belki iktidarı yıpratma potansiyeli taşıyabileceği ihtimali. Yoksa, CHP’nin tutumunda vü-

cut bulan şudur: “Ne alâkası var ki amelenin yatağındaki tahtakurusunun bizimle?” Yardımcı kadının da vırt zırt çocuğu hastalanıyor, olmaz ki şekerim böyle!

Muktedirlerin üst kadrosu bu işleri biliyor. Bizzat işçilerin talepler listesi, yaşantılarının, onlara arka çıksalar bir tesir yaratabilecek kesimlerinkinden ne kadar uzakta cereyan ettiğini ortaya koyuyor. Üstelik orta sınıfın ezeli korkusunu canlandırıyor; faşizmin hammaddesini: Ya düşersek, onlar gibi olursak!!!

Aslında önemli ve kritik bir kısmı işçilerle ortak noktalar bulamaz değil. Havalimanı işçileri, “habersizce işten atılanlar”dan söz ediyorlar ki, bu beyaz yakalı plaza çalışanlarının da gönül telini titretebilecek bir tını. Fakat eminim, onlarla aralarında herhangi bir kader birliği bulunması ihtimali bile söz konusu seçkin sınıfın yüreğini bambaşka saiklerle ve bambaşka şekilde titretiyordur. Halbuki havalimanı işçileri kendilerine “aşağılayıcı ve ukalâca davranılmamasını” da talep ediyorlar ve plaza beyaz yakalıları burada da çok ciddî ve derine kazınmış bir ortak sızı bulunduğunu inkâr edemezler. Ancak, hepimiz biliyoruz, çok iyi biliyoruz, eminiz, aynı zamanda hiç garipsemiyoruz ki, bir “ortak nokta” fikri bile ezcümle beyaz yakalının moralini yerle bir, bu gece seyredeceği yeni diziyi zehir edebilir.

Uzatmayayım. Tayyip Erdoğan şimdiye kadar, benim hatırlayabildiğim, iki defa, “Ayaklar baş mı olacak!” diye haykırdı bütün toplumun gözünün içine baka baka. İşçiden yana tavrı kimliğinin parçası olan az sayıda insan dışında kimseden gık çıkmadı. Hele “hak” lafını diline pelesenk etmiş utanmaz İslâmcı oralı bile olmadı, dahası, onayladı. Gözümün önüne şöyle bir sahne geliyor, ister istemez: Erdoğan bu iç acıtıcı soruyu kendi miting kalabalığına değil de, kendisinin adını bile duymak istemeyen mangallar küller koalisyonuna soruyor. Manzara? Önlerine mi bakarlar, içlerinden onaylayarak? “E, ilk

defa doğru laf etti” mi derler? Ne halt ederler?

Birilerinin keyfince yaşamasını sadece dış borç sağlamıyor. O, hayatın bir nevi garnitürü. Bildiğimiz, alıştığımız,

//

Türk faşistinin hayatı boyunca sopayla bıçakla tabancayla grev bastırmada kullanılışı, Türk İslâmcısının işçi nefreti, orta sınıf hastalıklarının dışında, şüphesiz özel olarak iki ayrı ansiklopedide ele alınması gereken mevzular. Giremiyoruz burada.

bu yüzden nesnel olarak topluca ahlâksız konumuna düştüğümüz toplum hayatı basit bir denkleme dayanıyor: Birilerini bazı kirli ve tehlikeli işleri yapmak zorunda bırakıyor, bu sayede rahat ve konforlu, en azından o pis ve tehlikeli işleri yapmaya mecbur kalmadan yaşayabiliyoruz.

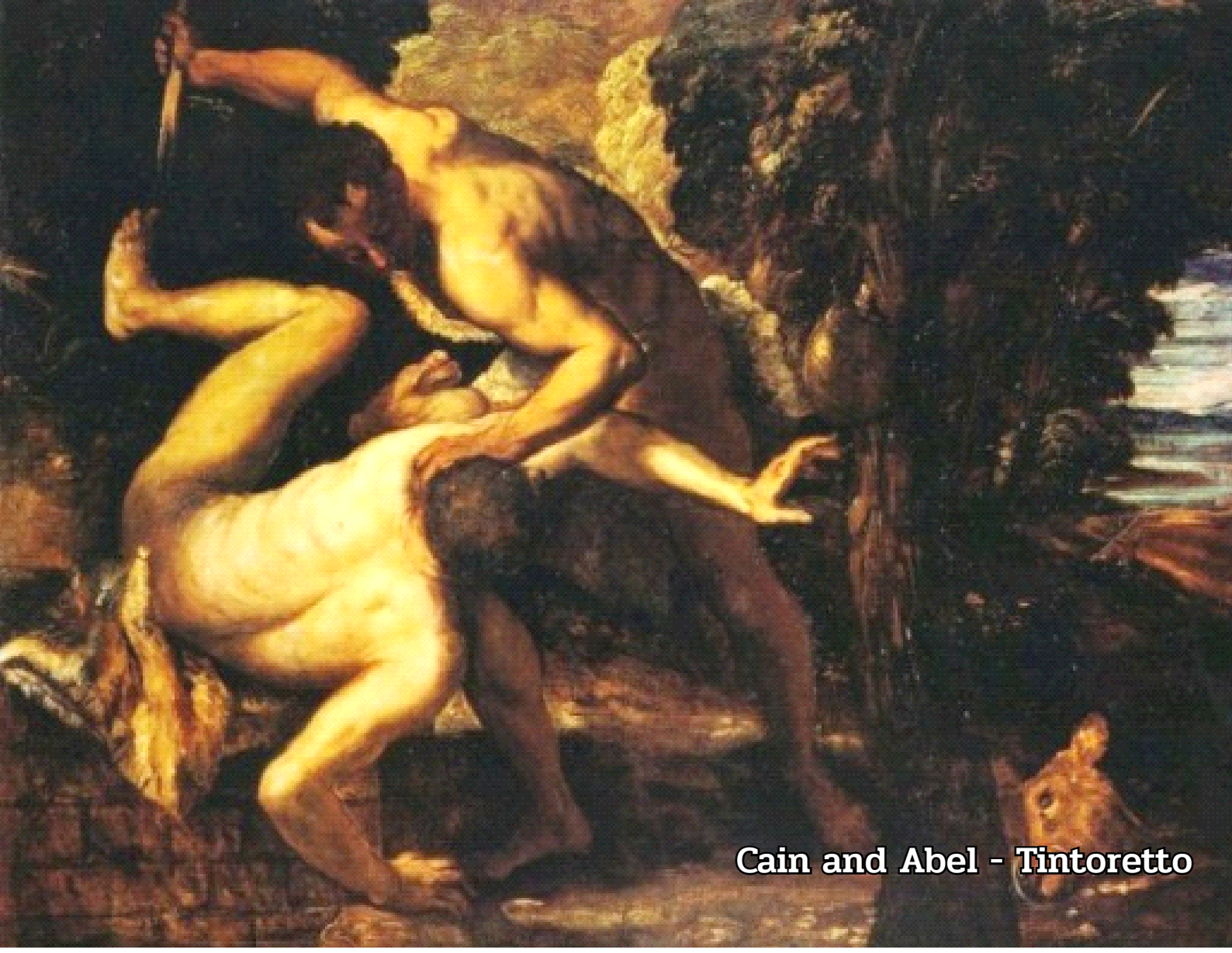
İşçiler ses çıkardığında, mazallah itiraz ettiğinde, üzerinde yaşadığımız, soluduğumuz, yediğimiz içtiğimiz ve sıçtığımız o adaletsizlik pat diye ortaya çıkıyor. O öyle bir şey ki, ortaya çıktığında başka şey göremez oluyorsunuz. Bu yüz-

den bakışları başka tarafa çevirebilme süratimiz, kabiliyetimiz, ısrarımız muazzam gelişmiştir. Yetişkin bir birey bunu ardarda yetmiş-seksen sene yapabilir.

Türk faşistinin hayatı boyunca sopayla bıçakla tabancayla grev bastırmada kullanılışı, Türk İslâmcısının işçi nefreti, orta sınıf hastalıklarının dışında, şüphesiz özel olarak iki ayrı ansiklopedide ele alınması gereken mevzular.

Giremiyoruz burada. Şununla yetinmek zorundayım: Bugünkü iktidara kan ve can veren faşizan İslâmcı kafanın üretebildiği ahlâksızlık ve riya ile kimse baş edemez. Zulmün hizmetkârı adam bile kalkmış, “işçi haklarından yanayım” diyor! Ya, evet, işçi hakları. Evet, hı hı, işçinin hakkını alın teri kurumadan vermek, filan...

Korkuyor ve nefret ediyorsunuz işçiden. Hayır, sırf siz değil. Siz de, siz de...

Cain and Abel - Tintoretto

'Başka'nın 'yüz'ünü görememek

Hâbil ve Kâbil hikayesine göre, birbirini öldüren, üstelik bunu nefretle yapan ilk özne, aynılıktan pay alır. Kardeşlik, aynılıktır; öldürücüdür. Dolayısıyla, benzer kavramlarla tekrar tekrar söylediğimiz gibi, nefret en başta sorumsuzluktur, dünyada olmaktır, ötekinin yüzünü görememektir.

BATUHAN SAÇ

Nefret, onunla karşılaşan nesneyi aşar, yasanın sınırlarına kadar girer. Yani öyle bir duygudur ki, bir suç biçimi olarak bile anılır; nefret suçu olarak. Başlangıç için, nefretin keskinliği ve ağırlığı hakkındaki bu cümlelere uzun bir parantez koyacağım. Bu uzun parantezde ise Hâbil ve Kâbil hikayesini nefret bağlamında değerlendirmeye çalışacağım, hikâyeye teğet geçecek de olabilirim. Hâbil ve Kâbil hikayesi doğrudan nefreti konu edinmese de, nefretin kuvvetini açıklamak için hem bireysel hem de toplumsal temelde öneme sahip (Erten, 2014). Yani nefret hakkında düşünmeye başladığımızda, bireysel ve toplumsal bağlamda ayrı ayrı düşünülebilecek bir duygudan bahsediyoruz. “Toplumsal” derken de, gruplar arası (sosyal psikolojik) ilişkilere işaret edebiliriz. Yani nefret, kişiler arası ve gruplar arası düzeyde önemli bir duygu; bu iki ilişki için de bir “Başka'nın ‘yüz’ünü görememek” olarak tanımlanabilir. Kullandığım ve içinde olacağım bu terminoloji, Emmanuel Levinas'ın. Bir diğer yandan da onun dünya hakkındaki görüşleri de bizim için önemli olacak.

HÂBİL VE KÂBİL

Kutsal kitapta her iki kardeş hakkında bilgi verilir. Kâbil çiftçidir, toprağı ekip biçerek tanrıya sunar hasadını. Hâbil ise çobandır, o da buna uygun olarak sunar kurbanını (Girard, 2003). Hikâye farklı kaynaklarda anlatılır, dehşet vericiliği aynıdır. Kuran-ı Kerim’de ise Maide Suresi’nde konu edinir (5/Maide:27-31):

“Onlara Âdem’in iki oğlunun haberini doğru olarak anlat:

Yakınlık için birer kurban sunmuşlardı.

Birininki kabul edilmiş, diğerininki kabul edilmemişti. (Kabul edilmeyen, kardeşine) “Seni öldüreceğim” demişti.

(Kardeşi) “Allah ancak korunanlardan/sakınanlardan/çekenlerden kabul eder” demiş (ve eklemişti:)

Beni öldürmek için el kaldırırsan da, ben sana öldürmek için el kaldırmayacağım; çünkü

Alemlerin rabbi Allah'tan korkarım.

Dilerim hem benim günahlarımı hem kendi günahlarını yüklenir, Cehennem halkından olursun; zalimlerin cezası budur.”

Derken, benliği kendisine kardeşini öldürmeyi kolaylaştırdı da, onu öldürdü; yitirmişlerden oldu. Allah, kardeşinin bedenini nasıl gömeceğini göstermek üzere ona yeri eşeleyeni bir karga gönderdi.

“Kardeşimin bedenini gömmekte bu karga kadar acizim, ha?” dedi.

O artık pişmanlığa düşenlerden olmuştu.”

Ve Kitabı-ı Mukaddes'ten (Tekvin 5:9-16, Kitab-ı Mukaddes):

“Ve Rab Kain'e dedi ki: Kardeşin Hâbil nerede? Kain dedi ki: Bilmiyorum; kardeşimin bekçisi miyim ben? (.) Ve Kain Rabbe dedi: Cezam taşınamayacak derecede büyüktür. İşte bugün toprağın yüzü üzerinden beni kovdun ve senin yüzünden gizli kalacağım ve yeryüzünde kaçak ve serseri olacağım ve vaki olacak ki; her kim beni bulursa, beni öldürecektir. Ve Rab ona dedi: Bunun için Kain'i her kim öldürürse, ondan yedi kere öç alınacaktır.(.) Ve Kain Rabbin önünden çıktı ve Adenin şarkında Nod diyarında oturdu. Ve Kain karısını bildi ve gebe kalıp Hanoku doğurdu ve bir şehir bina etti ve şehrin adını oğlunun adına göre Hanok koydu.”

Hâbil ve Kâbil kardeşler tarihin ilk cinayet hikayesini oluşturur. Hâbil artık ağır bir yük taşır, nefret gibidir bu yük. Nefret gibi uzundur laneti, bulunduğu yerde öldürüleceğini düşünür. Ne kadar nefretle doluyorsa o kadar da sorumlu değildir Kâbil. Bireysel bir sorumluluğun ötesinde, dini söylemler de insanlığın işlediği sonraki cinayetleri Kâbil'e yükler, yani abartarak söylersek, diğer cinayetler de ondan pay alır.

Rab, kardeşinin nerede olduğunu sorduğunda Kâbil onun nerede olduğunu bilmediğini söyler. Bilmediğini söyle-

mekle kalmaz, “Ben kardeşimin bekçisi miyim?” diye de çıkışır.

Nefret, her zaman, karşısındaki nesneyi bilir. Ama bu bilme, hatalıdır. Bu bir ön-bilmedir yani önyargıdır çoğunlukla. Gene Levinas’ın deyişiyle, dünya-da-olmak’tır. Dünyada insanlar birbirinin yüzünü görmez, çünkü ilişki aynılık ile kurulur.

Levinas’a göre Kâbil, kardeşi Hâbil’i yüzüne bakmadan öldürmüştür. Çünkü yüz, sorumluluk demektir. Levinas’a göre başkası, kendini yüzüyle hatırlatır ve bu hatırlatma aynı zamanda ben için kesin bir kopuştur ve

kaçamayacağım bir sorumluluktur. Üstelik Levinas’a göre etik ilişki, yüz yüzeliktedir, orada saklanır. Başkası yüzünü sunduğunda, benden farklılığını açık eder ve ona karşı vazgeçemeyeceğim bir sorumlulukla da karşı karşıyayım. Çünkü başkası, her yerden çok yüzündedir (Calin & Sebbah, 2011).

Neden nefret hakkında düşünürken Hâbil Kâbil’i düşünmeye çalışıyorum? Neden Levinas’ın terimleriyle yol alıyorum?

Nefret, her zaman, karşısındaki nesneyi bilir. Ama bu bilme, hatalıdır. Bu bir ön-bilmedir yani önyargıdır çoğunlukla. Gene Levinas’ın deyişiyle, dünya-da-olmak’tır. Dünyada insanlar birbirinin yüzünü görmez, çünkü ilişki aynılık ile kurulur. Başkası, mutlak öteki değil, bize benzeyen özellikleriyle de var olur. Diğer yandan, demiş oluyoruz ki, karşımızdaki kişi biliniyordur ve anlaşmıştır, kim olduğu hakkında bilgimiz vardır. Ve nefret söylemlerini inceleyen bir araştırmacı özellikle görüyor ki, kaynakça eklemeyen söylemler, taraflar birbirini tam anlamıyla “bilir”. Bu bilme, bilgilerini sarsmazcasına emin olma ve onu tutmayla da iç içedir. Kişiler/gruplar

kimle karşılaştığından emindir. Yani nefret için kurulan zemin budur: Tanımak ve bilmek. Şimdi bu ifadelerin nereye işaret ettiğini de bir alıntıyla açıklayalım: “Başkasıyla karşılaşmanın en iyi yolu onun gözlerinin rengini dahi fark etmemektir (Gözel, 2011, s. 15).”

Yüz hakkında söylediklerimizle toparlarsak yüz kaçınılmaz bir sorumluluktur ve ötekinin mutlak anlamda öteki olduğunu bize söyler. Yani bir insan ya da grup, bizim için ancak muammalığını koruduğunda iletişim kurmamıza imkân vardır.

DÜNYA'DA OLMAK

Kâbil'in nefretinin sebebi aynı zamanda dünyadır. Levinas, sorumluluğu üstlenmenin “dünyaya girmek olmadığını” söyler. Anlatılan tüm hikâye dünyada geçer; dünya öznelerin birbirlerinin yüzlerini göremedikleri bir aynılık ile yürür. Ama dünyaya girmemek, hem ötekinin öteki olarak varlığını kabul etmek hem de onun sorumluluğunu üstlenmek demek. Özneler dünyada birbirlerine çarpar, çünkü sınırları vardır, aynılıkları ortadan kalkar.

Şunun altını çizmek gerekir: Hâbil ve Kâbil hikayesine göre, birbirini öldüren, üstelik bunu nefretle yapan ilk özne, aynılıktan pay alır. Kardeşlik, aynılıktır; öldürücüdür. Dolayısıyla, benzer kavramlarla tekrar tekrar söylediğimiz gibi, nefret en başta sorumsuzluktur, dünyada olmaktır, ötekinin yüzünü görememektir. Bu sebeple, varlığı aşmak gerekir, dünyaya girmemek gerekir Levinas'a göre. T. S. Eliot'tan alıntılalım, Four Quartets'in ilk dizesi: “In my beginning is my end (Eliot, 1971).” Levinas'a göre özne, başkası ile ilişki yoluyla varlıktan çıkar, yani ontolojinin üstüne yükselir; bu, iyiye varmanın da biricik yolu. T. S. Eliot'un dizesini de hesaba katarsak, Levinas'ın etiği, ontoloji eleştirisine dayanır ve ontolojinin aşıldığı yerde kendini gösterir.

SON – NEFRET HAKKINDA

Nefret hakkında, “psikologca” yazılacak bir metnin ne içermesi gerektiğini tam olarak bilmiyorum. Ama, Levinas anlatısının felsefenin bir dalı olmadığını, bir ilk ilke olduğunu da hatırlatmak lazım; “psikoloji”yi de kapsayan. Dolayısıyla bu metin bir disiplinden olabildiğince

Araştırmacıların iletildiğine göre, nefret birçok “olumsuz” duyguyu içerebiliyor, tekil bir duygu değil. Ve daha da ilginç, bu duygu kişinin kendine daha da güven duymasını sağlıyor. Yani kişi ne kadar öteki ile karşılaşmazsa, o kadar kendinin sağlamasını nefret üzerinden yapıyor.

soyut. Demeye çalıştığım şey, Levinas’ın bize var olan kavramlarımızı kapsamlı bir şekilde yeniden düşünmeyi öneriyor olduğu, onunki yeni bir ilk kurma çabası; Holokost’un ardından.

Heidegger okuru, Levinas’ın düşüncelerini okurken, onun düşüncelerini ifade ederken, aynı zamanda Heidegger’i karşısına aldığı da fark etmiştir. İtiraf etmek gerekir ki, nefreti

anlatmak için Levinas’ı seçmemin bir başka sebebi de bu: Levinas’ı okumak için onun Heidegger’e duyduğu nefreti de adlandırmak gerekiyor. Özkan Gözal da bu konuda şu hikâyeyi anlatıyor: Simon Critchley’in biyografik eserinden okuduğumuza göre, Levinas, “çoğu Alman’ı affedebiliriz” demiş. Ancak hemen arkasından da eklemiş “ama bazı Almanlar var ki onları affetmek zordur. Heidegger’i affetmek zordur (Gözal, 2019).” Nefrete set çekmek için alıntıladığımız ve kılavuz edindiğimiz Levinas’ın duyduğu nefretin “haklı” olup olmadığını tartışmıyoruz. Başta açtığım parantezi kapatırsam, nefretin böylesine kavurucu bir duygu olduğunu söyleyebilirim.

Evet, “psikologca” demiştik. Bunun için de Why We Hate makalesine göz atabiliriz. Araştırmacıların iletildiğine göre, nefret birçok “olumsuz” duyguyu içerebiliyor, tekil bir duygu değil. Ve daha da ilginç, bu duygu kişinin kendine daha da güven duymasını sağlıyor. Yani kişi ne kadar öte-

ki ile karşılaşmazsa, o kadar kendinin sağlamasını nefret üzerinden yapıyor (Fischer, Halperin, Canetti, & Jasini, 2018). Şüphesiz, her karşılaşma bir öğrenme süreci olduğundan, bilinenleri tehlike altında bırakıyor (Dört araştırmacının ikisinin psikolog, birinin politik bilimlerden ve eğitim bilimlerinden olduğunun da anlamlı olduğunu düşünüyorum).

Son olarak, belki gene Levinasçı terminolojisiyle söyleyecek olursak, nefret, bir dünyaya sığınmaktır. Nefret, başkasının yüzünü görememektir ve dünyaya mahkûm olmaktır.

Kaynakça

Calin, R., & Sebbah, F.-D. (2011). Levinas Sözlüğü. (M. Erşen, Çev.) İstanbul: Say Yayınları.

Eliot, T. S. (1971). Four Quartets. New York: Harvest Book.

Erten, Y. (2014). Hâbil ve Kâbil: Doğan İlk İnsanla Ölen İlk İnsanın; Öldüren İlk İnsanla Öldürülen İlk İnsanın İlişkisi Üzerine. (N. K. Bilen, Dü.) İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Fischer, A., Halperin, E., Canetti, D., & Jasini, A. (2018). Why We Hate. Emotion Review, 309-320.

Gözel, Ö. (2019, Ekim 19). edebistan. <http://www.edebistan.com/index.php/ozkangozel/heideggeri-affetmek-zor/2011/03/> adresinden alındı

Gözel, Ö. (2011). Varlıktan Başka - Levinas'ın Metafiziğine Giriş. İstanbul: İthaki Yayınları.

Hrant Dink'in yüzü ve Ermeni nefreti

Dink cinayeti 10 yıldır aydınlanmadı. Her kritik eşikte failer değişti: Ergenekon. Yok aslında FETÖ... Fakat cinayet, 2004'ten bugüne kadar gelen iklimin ürünü. O iklime bakınca, nöbetleşe birbiriyle boğaz boğaza da gelenlerin ortak bir nefreti öne çıkıyor: Ermeni nefreti...

ALİ DURAN TOPUZ

Cinayeti gördük. Cinayeti gören herkes gibi iki kapı açıldı: Katilin yanında olmak, maktulün yanında olmak.

“Yüz” Emmanuel Levinas için etik ilişkinin başlama sebebi, başladığı yerdir. “Öldürmeyeceksin” emri, yüzde yazılıdır, yüzden seslenir. Levinas’ın yüzü “konuşur” çünkü. Hrant Dink’in arkadan vurulması, yüzün Levinasçı değerinin alameti olsa gerek.

Giderek, katilin yerinde olmak, maktulün yerinde olmak.

*

“Beni görünce irkildi.”

Ogün Samast, işlediği cinayete ilişkin ilk ifadesinde bunu söyledi. İrkildi? “Güvercin tedirginliği” yaşadığını söyleyen birinin “irkilmiş” olması muhtemel. Fakat, Ogün Samast’ın bunu

hissetmiş olması mümkün mü? “Beni görünce...” diyor, demek ki bakışmışlar. Yüz yüze gelmişler. Ve bir “irkilme”den söz ediliyor.

“Arkasından...”

“Yüz” Emmanuel Levinas için etik ilişkinin başlama sebebi, başladığı yerdir. “Öldürmeyeceksin” emri, yüzde yazılıdır, yüzden seslenir. Levinas’ın yüzü “konuşur” çünkü. Hrant Dink’in arkadan vurulması, yüzün Levinasçı değerinin alameti olsa gerek.

ÖLDÜRMEYECEKSİN EMRİNİ KARARTAN İKLİM

“Yüz yüze bakacağız”, iki kişi arasında sorun çıktığında işlerin daha da karışmaması için dilsel ve belki de fiili şiddetin azaltılması uyarısını içeren bir Türkçe deyim. Yüz yüze bakacaksak, dilimize, sözumüze, hareketlerimizimize dikkat etmemiz gerekir.

Yüz, bu önemli şey, etik ilişkiyi kuracak kadar etkili şey, bir cinayet anındaki bakışmada neden hiçbir etki göstermez? Ogün Samast, o zaman 17 yaşında biri (kanunen çocuk) olarak nasıl “yüz”deki emri almaz? Rakel Dink’in sözünü ettiği karanlık mı buna engel olan? Öyleyse nedir o karanlık? Etik ilişkiyi kesen, yasayı, temel yasayı çiğneden karanlık? “Öldürmeyeceksin.”

İrkildiğini, yani güvercin tedirginliği, yani ıstırabını görmüş ama önemsememiş katil. Oysa: “İstıraplı bir yüz buyruk, hususî edime ilişkin bir emir tebliğ eder; ‘beni öldürme’, ‘beni ağırla’...” (Adaletin Yüzü: Başkalığın Hukuk Kuramı; Costas Douzinas – Ronnie Warrington, Çev. Rabia Sağlam – Kasım Akbaş)

Aynı Levinas, “kendiliğinden ölüm”den bile herkesin sorumlu olduğu bir yan bulur. Ölüm bu kadar kritikken, cinayeti bu kadar kolaylaştıran şey ne peki? Yüzle yüz arasındaki o perde? Emrin duyulmasını engelleyen sağırliğin kaynağı? Hem kör hem sağır olmak gerek cinayet için.

*

Evet. Bir perde gerek bunun için yüzün görülmesini engelleyen ve bir de gürültü, sesin, emrin duyulmasını engelleyen.

Bir öfke. Bir nefret. Ve bir de fedakarlık: Bir katil olarak yaşama devam etmeyi göze aldırarak bir fedakarlık.

*

BİLMİYEN BİR TEK HRANT DİNK!

Hrant Dink öldürüldükten 12 gün sonra Radikal’de bir haber çıktı. Demet Bilge Ergün ve Timur Soykan, cinayet heyetinin de içinden çıktığı Pelitli’ye gitmiş, herkesle görüşmüşlerdi. Hal başlıkta ayan beyandı: “Dink’in vurula-

cağını Pelitli’de polis hariç herkes biliyormuş.” Hem de ne bilme: Tetiği Ogün Samast’ın çekeceği bile biliniyormuş.

Pelitli’de neredeyse tezahüratlar eşliğinde hazırlanılmış bir cinayetin işlenmesinden sonra, katile ulaşan “güvenlik güçleri”nin en temel ideolojik sembollerden birini görünür kılmayı akıl edebilmeleri, tezahüratın sürmesi, yüzü görmeyi engelleyen, bakışı buğulandıran, nefreti olağan, öfkeyi haklı, fiili doğru bulan ideolojik halenin kendisidir.

mış, ihbar dolaşmış, yazışmalar olmuştu. İstanbul duyumuştum. “Bir Ermeni”nin Hrant Dink olduğunu İstanbul da iyi biliyordu.

Bir esnaf, aylar önce konuşmuş: “Hayal, Ogün Samast’a bir Ermeni’yi öldürtecekmiş.”

“Bir Ermeni.”

Soruşturma yürüdükçe faillik ağları birbirine girse de, her şey apaçıktı: Bir kasaba her şeyi biliyordu. Cinayet heyetinde adı geçenler, polislerle ve jandarmalarla temas içindeydi. “Güvenlik güçleri” biliyordu. Amirleri biliyordu. Mülki amirler biliyordu. Bildirimler yapılmış,

‘MİLLİYETÇİ DUYGULAR...’

Katili yakalayanlar, bayrakla poz verdiler. Bayrak? Cinayette bir kişi değil, bir “Ermeni” öldürüldüğü içindi, elbette. Katilin yüzü görmesini engelleyen ilk perde. Pelitli’de neredeyse tezahüratlar eşliğinde hazırlanılmış bir cinayetin işlenmesinden sonra, katile ulaşan “güvenlik güçleri”nin en temel ideolojik sembollerden birini görünür kılmayı akıl edebilmeleri, tezahüratın sürmesi, yüzü görmeyi engelleyen, bakışı buğulandıran, nefreti olağan, öfkeyi haklı, fiili doğru bulan ideolojik halenin kendisidir.

Dink (ve Sevag) cinayetlerinin çözümsüz kalmasına yol

açan şey, öncelikle cinayeti hazırlayan ideolojik-inançsal iklimdir. Bu iklimin hazırlayıcıları, sürdürücüleri, öfke ve nefreti Ermeni adı üstünden, Ermeni adı eşliğinde

Cinayeti gördük. Devlet de gördü. Hani şu günlerde tartışıyoruz ya yasama, yürütme yargı diye. Üç güçten oluşan devlet. Yargı, cinayeti gördü mü? "Kirli kan" yazısını mahkum ederken, devlete, kurumlara, Türklüğe vs hakareti suç sayan 301'i işletirken, ne yapıyordu yargı?

hazır tutar: Soykırım diyen herkes suç işlemektedir, müfteridir, bu kafaya göre. Soykırım, bir "Ermeni yalanı"dır. Ogün Samast'ın cinayetten hemen sonra, "milliyetçi duygularla bu suçu tek başına işlediğini" ilan eden dönemin İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah örneğin, Dink'in kendisi, milliyetçi duygular ve cinayet arasında makul bir bağ olduğunu ilan ediyordu. Milliyetçi duygular

cinayet işlemeye sebebiyet verebiliyorsa, kamu görevlileri niye yargılansın, bunu açıklar ve bitti. Cerrah ancak yargıdaki uzun mücadelelerin de etkisiyle, AİHM'nin devreye girmesi ve en önemlisi de FETÖ darbe kalkışmasının yarattığı atmosferle yargıç karşısına oturabildi.

*

Pelitli'den öncesine de gidiyor tezahürat: Agos'ta 2004'te çıkan (Sabiha Gökçen Ermeni asıllı olabilir) haberin ardından, tabii ki Hürriyet gazetesinin haberi manşete taşınmasının ardından Hrant Dink aleyhine başlatılan kampanyalar, açılan ağızlar (Genelkurmay derhal yaptı kınamasını), ardından Dink'in yazılarına açılan davalar, çıkan mahkûmiyet ve mahkumiyetin kesinleşmesi...

*

Cinayeti gördük. Devlet de gördü. Hani şu günlerde tartışıyoruz ya yasama, yürütme yargı diye. Üç güçten olu-

şan devlet. Yargı, cinayeti gördü mü? “Kirli kan” yazısını mahkum ederken, devlete, kurumlara, Türklüğe vs hakareti suç sayan 301’i işletirken, ne yapıyordu yargı? Davadan sonra ne yapıyorsa onu: Yüzün görülmesini engelleyen mekanizmayı ve o mekanizmaya inanmış kadroları koruyup, kalanını koyveriyordu. Üstelik...

ANKARA’NIN KARANLIK DEHLİZLERİ

Üstelik, şimdiki cumhurbaşkanı, dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan, dönemin Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, AK Parti hükümetinin döneminin yetkilileri, cinayeti gördüler. Koşa koşa Dink hanesine gittiler. Cinayete ortak olmak istemiyorlardı. Sözler verdiler. Aydınlatılacaktı. “Ankara’nın karanlık dehlizlerinde...” kaybolmayacaktı...

Hrant Dink cinayeti, devletin hiç de kudretsiz olmayan yetkililerinin bu aleni ve samimi olarak anlaşılması için her gereğe uyan jestleri eşliğinde gelen açıklamalarına rağmen neden aydınlatılamadı?

Kestirmeden söyleyelim: Ermeni düşmanlığının bürokraside ve toplumdaki kesişim kümesinin büyüklüğünden. Bu düşmanlığın katmanlarının ve yapılandırıcılarının, bu düşmanlıktan kaynaklanan suçları aydınlatma sürecinde rol alacak neredeyse herkesin müktesebatını tamamıyla belirlemiş olmasından.

Cinayetin işlenmesine yol açan inanç, ideoloji ve onun getirdiği teşkilatlanmalar, cinayetin aydınlatılmasını da engelleyen inanç ideoloji ve teşkilatlanmalardır.

MUTLAK KÖTÜ: ERMENİ

Dink cinayetinin aydınlatılması, Ermeni meselesinin “aydınlatılması”ndan bağımsız düşünülemez ve çözülemezdi, öyle düşünülmediği için de çözülmüş

olmadı zaten. Bu aydınlatma da “yüzün” görülebilmesi ve yüzdeki ağızdan çıkan sözün dinlenebilmesi ile başlayabilir. “Soykırım” sözünün.

Sonra FETÖ’cüler çıktı: Her yerdeydiler. Hükümeti, iktidarı devirmek için her pisliği yapıyorlardı. Dink’i de onlar öldürmüş, katillerini de onlar korumuştur. Menfur darbe girişimiyle ne kadar düşman olduklarına kim itiraz edebilirdi ki hem?

Madem ki “bir kişiyi öldüren bütün insanları öldürmüş gibi” olur.

Ermeni, şiddetin her yükselmesinde bir hedeftir. Ermeni, şiddeti yükselten her işlemde bir kaynaktır. Ermeni, olumsuzlanan şiddetin doğal faili, olumlanan şiddetin doğal mağdurudur. Bir Ermeni öldürüldüğünde “bir yurttaş ölmüş gibi” yapılamaz, yapılırsa çözülmez. Yargı bunu yaptı: İlk Hrant Dink kararı bunun ilanıydı: Cınayet bir örgüt işi ama bu örgüt terör örgütü değil.

Türk ceza sisteminde tanımı aslında imkansız ve kapsamı çok geniş olan, hemen hemen herkesi kapsama kabiliyeti bulunan “terör” sözcüğünün, Dink cınayetinde kararda olmaması, yargının meseleye nasıl baktığını gösteriyordu: Terör, a) devlet b) millet c) toprak bütünlüğü aleyhine işlenen bir suçtur. Dink, “millet”ten değildir.

Önce “Ergenekon”cular vardı: Her yerdeydiler. Hükümeti, iktidarı devirmek için her pisliği yapıyorlardı. Dink’i de tabii ki onlar öldürtmüştü.

Sonra FETÖ’cüler çıktı: Her yerdeydiler. Hükümeti, iktidarı devirmek için her pisliği yapıyorlardı. Dink’i de onlar öldürmüş, katillerini de onlar korumuştur. Menfur darbe girişimiyle ne kadar düşman olduklarına kim itiraz edebilirdi ki hem?

El hak doğru: FETÖ olarak? yapılanmanın kötülüklerini kim savunabilir? “Ergenekoncular” a atfedilen suçları

kim savunabilir? Fakat Dink dosyası, bu türden bir total fail değişikliğiyle aydınlatılabilir mi? 2004’te başlayan cinayet kumpanyasının her hareketinde faillerin yeri değişse bile kesişim kümesinin büyüklüğü gözden kaçırılabilir mi?

MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU, GARO PAYLAN...

Daha yakın bir zamanda Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, İstanbul’daki bir NATO toplantısında Ermeni heyetinin başkanvekilinin suçlamalarına yanıt verirken

deyiverdi: “PKK teröristlerinin içinde Ermeniler var.”

(Serdar Korucu’nun “Ermeni-PKK” denkleştirmesine ilişkin yazısı için: ‘Ermeni PKK’lılar’ söylemi ve 6-7 Eylül korkusu)

Çok daha yakın bir zamanda Garo Paylan, “soykırım” dediği için Meclis’ten (üç oturumluğuna) atıldı. Kürsü dokunulmazlığı? “Öldürmeyeceksin” emrinin duyulmasını ve yüzün görülmesini engelleyen gürültü ve kara perde, kürsü mü tanırmış? 2004’ten çok mu farklı?

*

Anayasa değiştiriyoruz bu günlerde. Sistem. Rejim. Tartışıp duruyoruz. Sistem konusunda anlaşılmayanlar, birbirinin boğazına sarılanlar, Garo Paylan konusunda

ne güzel anlaşıyor. Genel Kurmay Başkanı, bir “Ermeni”ye “haddini bildirince” aynı anlayamayanlar heyetine güzel coşuyor. “Misyoner” lafına aynı anlayamayanlar nasıl da tepki veriyor.

Hrant Dink cinayetine tanıklığın açtığı iki yol, “öteki”ne yönelik her suçta, her fiilde önümüzde açılıyor: Ya katiliz ya maktul. Üçüncüsü, ancak yüz yüze gelebilmekle mümkün. Yüzleşmekle. Adaletle doğru bir adımla. Dink davası, bu davadır.

*

Öteki ile birlikte mi yaşanacak, ötekisiz mi?

Mutlak bir ötekisizlik mümkün mü?

Yine Levinas diyor: Öteki üzerinde mutlak iktidar, ancak öldürerek mümkün. Fakat öldürünce, üstünde iktidar arzulanan şey de artık ölmüş oluyor.

Rastgele “öteki”yi konuşmuyoruz, tanımlı “Öteki”ni konuşuyoruz, öldür öldür bitmeyen “Ermeni”yi. Ya öteki ile birlikte, yüz yüze, yüzdeki temel emri dinleyerek yaşayacağız ya da “iktidarımızı kimseyle bölüşme”yeceğiz. Kadiri mutlak olacağız. Kimseyle yüzleşmeyeceğiz. İstiraplı yüzü görmeyeceğiz.

Hrant Dink cinayetine tanıklığın açtığı iki yol, “öteki”ne yönelik her suçta, her fiilde önümüzde açılıyor: Ya katiliz ya maktul. Üçüncüsü, ancak yüz yüze gelebilmekle mümkün. Yüzleşmekle. Adaletle doğru bir adımla. Dink davası, bu davadır.

Gündelik -toplumsal- yaşamda söylemsel pratiklerle üretilen nefret söylemi, gelişen teknolojik gelişmeler sayesinde sosyal medya ortamında daha kolay ve hızlı bir şekilde yaygınlaşmaktadır. Böylece toplumdaki farklı

kimlikler, ayrımcılığa, “ötekileştirilmeye” ve nefret suçlarına maruz kalmaktadır. Bu anlamda homofobik, heteroseksist, transfobik, yabancı düşmanı, ırkçı, etnik milliyetçi ve ayrımcı nefret söylemleri, toplumsal yaşamsallığı, birlikteliği ve barışı tehdit eden önemli unsurlardan biridir. Toplumsal farklılıkları tehdit eden, hedef gösteren ve ayrıştıran nefret söylemleri hem ruhsal hem de fiziksel şid-

//

“Nefret” sözcüğünün bir duygu ifadesi olması nedeniyle de çoğunlukla, nefret söylemi ve suçlarının yöneldiği kişi ya da gruplardan “hoşlanmama”, “nefret etme” ve bu duyguların ifade edilmesi biçiminde anlaşılmaktadır.

dete ve suça zemin hazırlamaktadır. Göregenli’ye göre; “Nefret” sözcüğünün bir duygu ifadesi olması nedeniyle de çoğunlukla, nefret söylemi ve suçlarının yöneldiği kişi ya da gruplardan “hoşlanmama”, “nefret etme” ve bu duyguların ifade edilmesi biçiminde anlaşılmaktadır. Oysa ayrımcılığın belki de en şiddetli biçimi olarak ortaya çıkan nefret suçları ve bu davranışsal edimlerin zihinsel ve ideolojik arka planını oluşturan nefret söylemi, olumsuz duyguları içermekle birlikte, esasen, toplumu oluşturan gruplar arasındaki sistemik hiyerarşiye işaret eden bir dışlama, değersizleştirme ve düşmanlaştırma ideolojisidir. Foucault’ya (Foucault’dan akt. Aygül,2010) göre söylem; bir dil pratiğidir. İdeoloji bilgisi, diyalog, anlatım, ifade tarzı, müzakere, güç ve gücün mübadelesiyle eyleme dönüşen dil pratiklerine ilişkin süreçlerdir. “Söylem” sözcüğüyle bilgiyi temsil etmek için dil kullanımını sağlayan ifade biçimlerini kastetmektedir. Söylem, dil aracılığıyla bilginin üretilmesidir. Tüm sosyal davranış biçimleri anlam içerdiği için ve anlam yaptıklarımızı şekillendirdiği için, tüm sosyal davranışlar söylemsel bir özellik taşımaktadır. Eleştirel söylem analizinin en

önemli kuramcılarından biri olan Teun van Dijk söylemi, toplumsal bir bağlamda dil kullanımının özgül bir metinsel biçim olarak ele alır, iktidar ve dil arasında bir ilişki olduğunu öncül olarak kabul eder. Bu nedenle de Van Dijk söylemin ideolojiden bağımsız düşünülmeceğini savunur. Van Dijk'a göre söylem, ideolojilerin yeniden üretiminde ve günlük ifadelerinde rol oynayan temel aktörlerden biridir. Söylemler özellikle, ideoloji, ırkçılık ve etnik önyargı gibi konularda açık seçik olarak karşımıza çıkar. Bu bağlamda düşündüğümüzde, bir toplumda belirli bir söylemin analizi

Nefret söylemi; cinsiyet, ırk, din, etnik köken, ten rengi, ulusal köken, maluliyet veya cinsel yönelim gibi faktörlerin dahil olduğu özelliklere karşı takılan ayrımcı, göz korkutucu, onaylanmayan, düşmanca önyargıları ifade etmektedir.

aynı zamanda bu söylemi inşa eden ideolojik arka planını, gömülü olan ideolojik anlamını da kapsayacaktır.

Nefret söylemi kavramının genel olarak ortak bir tanımlaması olmamakla birlikte, her ülkede farklılaşan tanımlamaları bulunmaktadır. Nefret söyleminin dünyada kabul gören tanımlaması, Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu'nun 1997 yılında aldığı, nefret söylemiyle ilgili kararda, nefret söylemini şöyle tanımlamıştır: "Irkçı nefret, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlük temelli diğer nefret biçimleri yayan, teşvik eden, savunan ya da haklı gösteren her türlü ifade biçimidir". Raphael Cohen-Almagor (Cohen-Almagor'dan aktaran İnceoğlu, 2013), nefret söylemini bir şahıs veya grubu hedefleyen ve bu bireylerin doğuştan gelen birtakım mevcut ya da fark edilen özelliklerinden dolayısıyla, önyargıya dayalı, düşmanca ve kötü niyetli bir söylem olarak tanımlamaktadır. Nefret söylemi; cinsiyet, ırk, din, etnik köken, ten rengi, ulusal köken, maluliyet veya cinsel yönelim gibi faktörlerin dahil olduğu özelliklere karşı takılan ayrımcı, göz korkutucu, onaylanmayan, düşmanca önyargıları

ifade etmektedir. Nefret söylemi; hedeflenen grupları incitici, kişiliksizleştirici, taciz edici, sindirici, küçük düşürücü, alçaltıcı, mağdur duruma düşürücü ve bu gruplara karşı duyarsızlık ve gaddarlığı teşvik edici bir amaç

Sanal yerleşimlerde iki tür iletişim gerçekleşir: Makine/yapay zekâ zekâ-insan, ara yüzdeki insanlarla iletişim. Yeni medyanın bu özelliği de nefret söyleminin oldukça hızlı bir şekilde paylaşılmasını, doğallaştırılmasına yol açar.

gütmektedir. Nefret söylemi ana aksını, önyargı, ayrımcılık, stereotipler, homofobi, ırkçılık, yabancı düşmanlığı gibi unsurların olduğu, “-biz” olarak oluşturulan kültürel/cinsiyet kimliğinden, “-farklı” olan kültürel/cinsiyet kimliğine sahip kişi ve grup/topluluklara karşı yönelmekte. Bu aks nefret suçuna doğru giden yolun ilk adımıdır ve çoğu kez nefret suçlarının da önünü açmaktadır. Günümüzde giderek gündelik yaşamın her alanında

yaygın kullanım pratikleri bulan, gündelik yaşam pratiklerini köklü bir şekilde dönüştüren, bedeninin bir uzantısı/parçası haline gelen bilgisayar, internet ortamı, cep telefonları, diğer bir deyişle tüm dijital teknolojileri yeni medya olarak düşünebiliriz. Yeni medyanın, geleneksel medyadan (gazete, televizyon, radyo, sinema) ayırt edici temel özellikleri etkileşimli ve multimedya biçimine sahip olmasıdır. Binark’a göre; yeni medya ortamlarının dijitallik özelliğinden dolayı depolama kapasitesi yüksektir, bundan ötürü de kullanıcının seçiciliği desteklenir. Hipermetinsellik özelliğiyle, ağ üzerinden başka alternatif mecralara kolayca erişim gerçekleşir. Yayılım, özelliği de yeni medyanın ortamlarının kullanıcısının tüketici konumdan içerik üretici konumuna geçişini açıklar. Sanallık özelliği ise kullanıcıya orada olma hissi sağlar. Sanal yerleşimlerde iki tür iletişim gerçekleşir: Makine/yapay zekâ zekâ-insan, ara yüzdeki insanlarla iletişim. Yeni medyanın bu özelliği de nefret söyleminin oldukça hızlı bir şekilde paylaşılmasını, doğallaştırılmasına yol açar. Sanallık özelliği kullanıcının ortama gönüllü ve her

türlü statünün kısıtından uzak bir şekilde katılım olanağını da sağlar. Bu noktada, internet ve toplumsal paylaşım ağlarının kullanıcıya sağlamakta olduğu görece özgürlük ortamının, ortamdaki birey ve toplulukların başka kişilere ve gruplara, diğer bir deyişle “ötekilere” karşı, ırkçı düşüncelerinin, öfkelerini ve nefretlerini de-

Başta medya okuryazarlığı olmak üzere, bireylere yönelik eğitim, farkındalık etkinlikleri gerek çevrimiçinde gerek çevrimdışında, nefret söylemi ile mücadele en önemli parçadır.

netimsiz bir şekilde ifade ettikleri bir alana dönüştüğünü belirtmek gerekir. Bu nefretin temelleri hiç kuşkusuz yeni medya ortamında atılmamakta, günlük yaşamdaki “ötekileştirmelerden” ve “ayrımcılıktan” beslenmekte, geleneksel medya metinleriyle de güçlendirilmektedir (Aygül, 2010). Sosyal medya ağlarının etkileşimli olması, erişebilir olması,

nefret söyleminin daha hızlı bir şekilde yayılması ve üretilebilir olmasını mümkün kılmaktadır. Es geçilmesi, üzerinde durulması gereken bir diğer nokta da gündelik/ toplumsal hayatın pratiklerinde ve hemen her alanında üretilen nefret söyleminin toplumsal anlamda meşrulaştırılmış/karşılığı olan, kanıksanmış bir zeminin de var olduğudur. Bu nedenle, nefret söylemi açısından yeni medyanın “kötü” veya “iyi” olduğunu net bir şekilde ifade etmek pek mümkün değildir. Yeni medya uygulamalarında dolaşıma sokulan nefret içeriklerini yaratanlar, o an etkileşimde olmadıkları (cinsiyet, dini, etnik) kimliklere yönelik içerikleri düşüncelerine göre yaratmakta ve dolaşıma sokmaktadır. Dolayısıyla, yeni medyadaki nefret söylemi ile mücadelenin ilk halkası, yine yeni medya kullanıcısı olan bireylerin kendisidir. Başta medya okuryazarlığı olmak üzere, bireylere yönelik eğitim, farkındalık etkinlikleri gerek çevrimiçinde gerek çevrimdışında, nefret söylemi ile mücadele en önemli parçadır (Binark ve Çomu, 2013). Toparlayacak olursak, nefret söylemiyle mücadele, sadece nefret

söyleminin yöneldiği, cinsel kimlik, etnik/ulusal kimlik, dini/inanç kimliklerinin sorunu değil, bütün toplumun sorunudur.

Kaynakça:

- 1) Göregenli, M. (2013). Nefret Söylemi ve Nefret Suçları, Medya ve Nefret Söylemi Kavramlar Mecralar Tartışmalar, (Ed. Mahmut Çınar). İstanbul: Hrant Dink Vakfı Yayınları, s.57-75.
- 2) Inceoğlu, Y. (2013). Tartışmalı Bir kavram: Nefret Söylemi, Medya ve Nefret Söylemi Kavramlar mecralar Tartışmalar, (Ed. Mahmut Çınar). İstanbul: Hrant Dink Vakfı Yayınları, s. 75-95.
- 3) Çomu, T., Binark, M. (2013). Yeni Medya Ortamlarında Nefret Söylemi, Medya ve Nefret Söylemi Kavramlar mecralar Tartışmalar, (Ed. Mahmut Çınar). İstanbul: Hrant Dink Vakfı Yayınları, s. 199-219.
- 4) Aygöl, E. (2010). Facebook'ta Nefret Söyleminin Üretilmesi ve Dolasıma Sokulması, Yeni Medyada Nefret Söylemi, (Yay. Haz. Tuđrul Çomu). İstanbul: Kalkedon Yayıncılık, s.95-141.
- 5) Binark, M. (2010). Nefret Söyleminin Yeni Medya Ortamında Dolasıma Girmesi ve Türetilmesi, Yeni Medyada Nefret Söylemi, (Yay. Haz. Tuđrul Çomu). İstanbul: Kalkedon Yayıncılık, s.11-55.

‘Dil nefreti’nin ‘nefret dili’ olarak tezahürü

Erzincan İdare Mahkemesi, Dêrsim ismi hususunda aldığı durdurma kararıyla en büyük ayartmayı yapmış oldu. Aslında ayartmada asıl yargı faili ve alınan kararın mümessili nefret duygusudur. Nefret, alınan karar üzerinden had-hudud belirleme ve bildirme vazifesi görmüştür.

MUSTAFA ZENGİN

6 Eylül 2015 tarihinde Sedat Akbaş isimli 21 yaşındaki Kürt genci telefonda Kürtçe konuştuğu için 6 kişinin bıçaklı saldırısına uğrayarak hayatını kaybetmişti. Aynı

Tabii belediye, artık klasik hâline gelmiş bir ifadeyle, “gelen tepkiler üzerine” tabelayı düzeltmişti. Şüphesiz tepkilerden dolayı düzeltme yapılırsa da, Kürtçe diline dair düşmanlık temelinde duyulan nefret gerçekliği değişmiyor.

şekilde 16 Aralık 2018 günü Sakarya iline bağlı Hendek ilçesinde oğlu ile birlikte sokakta yürürken katledilen Kadri Sakçı olayı var. Sakçı ve oğlu Kürtçe konuştuğu için silahlı saldırıya uğramış, saldırı sonucu kendisi hayatını kaybetmiş, oğlu ise ağır yaralanmıştı. Düğünlerde Kürtçe şarkı söyleyen mahalli sanatçıların gözaltına alınıp tutuklanmaları da bir başka örnek. Kürtçe dili

karşıtlığını HDP/DBP'nin elinde bulunan belediyelere kayyım atanması sonrasında icra edilen uygulamalarda da sık sık gördük. Atanan kayyımlar yönetimindeki Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi ve bazı ilçe belediyeleri ile Ağrı iline bağlı Diyadin Belediyesi'nin Kürtçe yazılı tabelaları indirip sadece Türkçe yazılı tabela kullanımında olduğu gibi. Hakeza bir keresinde de atanmış kayyım ile yönetilen Siirt Belediyesi'nin bu tarz bir uygulaması sosyal medyanın gündemine oturmuştu. Belediyenin kayyım başkanlığındaki yönetimi, Türkçe, Kürtçe ve Arapça olmak üzere üç dille kentin girişinde yer alan tabelayı kaldırıp yerine sadece Türkçe olarak yazılmış “Hoş Geldiniz” tabelasını koymuştu. Tabii belediye, artık klasik hâline gelmiş bir ifadeyle, “gelen tepkiler üzerine” tabelayı düzeltmişti. Şüphesiz tepkilerden dolayı düzeltme yapılırsa da, Kürtçe diline dair düşmanlık temelinde duyulan nefret gerçekliği değişmiyor. Nitekim bunun en son örneğini Dêrsim ismi konusunda müşahade ettik. Dêrsim Belediye Meclisi “Tunceli” yerine “Dêrsim” isminin kullanılması kararı aldı. Bu kararla birlikte Dêrsim ismi özelinde Kürtçe diline yönelik nefret, başta ulusal-

cı-Kemalist güruh cephesinden gelmek üzere, bir daha kusuldu. Kürtçe dili karşıtlığına dayalı vuku bulan hadiseler, yürütülen uygulamalar ve politikaların özünde, elbette nefret duygusu var ve bu nefret de genellikle Kürtçe diline yönelik bir “dil” şeklinde ifadesini buluyor.

Nitekim birçok şey için geçerli olduğu gibi nefret de, gördüğü işlev itibarıyla göreceli de olsa ancak muktedir ve egemenin hakkı olarak varlık kazanabiliyor. Buna bilhassa göçmenler, azınlıklar, kadınlar gibi “toplumsal dezavantajlı gruplar” denilen kesimlere yönelik kullanılan nefret dili ve eylemlerde şahit olmaktayız.

EGEMEN, NEFRET ETMEYE KARAR VERENDİR

Nefret dili yahut hukuk terminolojisiyle ifade etmek gerekirse, “nefret saiki” ile söylenen ve/veya yapılan şeyler, ötekileştirici ve dışlayıcı bir mahiyet arz etmesi sebebiyle sürekli tartışma mevzusu olmuştur. Fiziksel ve/veya simgesel şiddet ve baskı ile karşılıklı

olarak olumlu bir ilişki içinde olan nefret dili (“nefret söylemi” de denilir), aynı zamanda fiziksel ve/veya simgesel gücün ve iktidarın göstergesi olma özelliği taşımaktadır. Nitekim birçok şey için geçerli olduğu gibi nefret de, gördüğü işlev itibarıyla göreceli de olsa ancak muktedir ve egemenin hakkı olarak varlık kazanabiliyor. Buna bilhassa göçmenler, azınlıklar, kadınlar gibi “toplumsal dezavantajlı gruplar” denilen kesimlere yönelik kullanılan nefret dili ve eylemlerde şahit olmaktayız. Denilebilir ki, ne kadar muktedir ve egemen iseniz, o kadar nefret yoğunluklu söylem ve eylemde bulunabilirsiniz ve aynı şekilde, ne kadar nefret yoğunluklu söylem ve eylemde bulunuyorsanız, o kadar muktedir ve egemensinizdir. Carl Schmitt’in “egemen, olağanüstü/istisnai duruma karar verendir” tespitinden ilhamla, “egemen ve muktedir, nefret duymaya karar verendir” demek abartı olmak bir yana, gayet makul ve makbul bir tarif olur. Zaten

böylesi bir nefret halinin kendisi bir olağanüstü/istisnai hal mahiyeti taşımaktadır. Nitekim demokrasi, bireysel ve toplumsal irade ve tercih, eşitlik, kardeşlik, beraberlik vesaire gibi pozitif olarak kabul gören değerlerin askıya alınıp rafa kaldırıldığı bir süreç olmuyor mu, bu nefret duyma süreci?

Türk devleti ve kamuoyu için yüz yıllardır en önemli “nefret nesnesi”nin Kürtler ve Kürtlerin aidiyet duygusu beslediği değerler olduğu aşikardır. Bu değerlerin başında da Kürtçe dili gelmektedir.

Tıpkı Dêrsim Belediye Meclisi tarafından Kürtçe olan “Dêrsim” ismi kararının alınması ile başlayan süreçte olduğu gibi. Dêrsim ismi meselesi, her şeyin “normal” ve “yolunda” olduğu bir süreçte patolojik ve anomi bir durum olarak ortaya çıkıp kaideyi

bozan bir istisna hali olmuştur. Durumun olağanlaşmasında ise, ironik bir teşbihle denilebilir ki, adeta bir “Kanun Hükmünde Kararname” (KHK) olarak yürürlüğe giren nefret duygusu ciddi anlamda etkili olmuştur. Tabii durumun olağanlaşması nefretin zail olduğu veya olacağı anlamı taşımıyor. Bilakis nefret, durumun olağanlaşmasına kaynaklık ederek kendi meşruiyeti ve sürekliliği için pay elde ediyor.

Nefret dilinin ve eyleminin nesnesi durumlara göre değişebiliyor. Şüphesiz bu, hedefte kimin ve neyin olduğuna bağlıdır. Yazının girizgâhında verdiğimiz örneklerde görüldüğü üzere, Türk devleti ve kamuoyu için yüz yıllardır en önemli “nefret nesnesi”nin Kürtler ve Kürtlerin aidiyet duygusu beslediği değerler olduğu aşikardır. Bu değerlerin başında da Kürtçe dili gelmektedir. Kürtçe diline yönelik nefret, kimi durumlarda katletme, işkence yapma gibi yoğun fiziksel şiddete dayalı uygulamalar şeklinde ifade bulurken, kimi durumlarda da Kürtçe yazılı tabloların değişikliği gibi “simgesel şiddet” (Pierre Boudieu) içerikli uygulamalar üzerinden kendini gösterebiliyor. Bir de Dêrsim ismi üzerinden ortaya dökülen nefret ve

bu nefretin bir neticesi niteliğindeki durdurma kararı var. Ama her halükarda “dil nefreti”nin “nefretin dili” biçiminde tezahürü söz konusudur. Failler de değişebiliyor elbette. Mesela, bazen kolektif bir bilinçaltının eylemlilik kazanması şeklinde “ferdi bir olay” olarak vuku bulabiliyor. Ama genellikle ya bir “güruh” ve “yığın”ın kolektif

bir failliği neticesinde ya da devletin formal bir kurumunun uygulamaları şeklinde sorumluluk kazanıyor.

Hepsinin paylaştığı müşterek

payda, “nefret” duygusudur. Failin kim/kimler olduğuna bakılmaksızın, Kürtçe dilinin hedef yapıldığı her söylem, eylem ve uygulamanın temelinde “nefret” duygusunun önemli bir yer edindiği inkara gelmez. Elbette hınç, öfke, hatta haset ve kıskançlık gibi duyguları da gözardı etmememiz gerekir. Fakat her ne olursa olsun, Kürt diline karşı duyulan bu duyguların da nefretten bağımsız olmadığını belirtmek yerinde olur. Kürt diline uygulanan fiziksel ve sembolik şiddetin oranı duyulan nefret duygusu ile doğru orantılıdır. Ne kadar nefret, o kadar şiddet. Elbette bu, Weberyen anlamda “meşru şidet”tir.

DÊRSİM: İSME DEĞİL DİLE DUYULAN NEFRET

Bu kısımda Dêrsim ismi bağlamında tartışılacak nefret duygusunun, özünde Kürtçe diline yönelik olduğunu bir kere daha not düşmek gerekir. Zira Kürtçe diline duyulan nefretin tezahür etmesinde Belediye Meclisi’nin Dêrsim ismi kararı sadece bir “bahane” olmuştur. Ama bu,

nefret öznesi indinde gayet iyi, yeterli, makul ve meşru bir bahanedir. İşte burada da bu bahane “bahane” edilecek, Kürtçe diline duyulan nefretin bir betimlemesinin çabası verilecek.

Kürtlerin neden bir nefret öznesi ol(a)madığıdır. Nefret duyulmayı nefret duymaya tercih etmeleridir. Nefret duygusundan yoksunluk fail olmanın önünde engel teşkil eden asli nedenlerdendir.

Dêrsim Belediye Meclisi'nin belediyenin kurumsal yapısında kullanılmak üzere “Tunceli” isminin “Dêrsim” olarak değiştirilmesi kararı, girişte de ifade ettiğim gibi başta ulusalcı-Kemalist Türk cenahı olmak üzere, Türk kamuoyunda nefret yüklü bir tepkiyle karşılandı. Dêrsim Belediye Başkanı Fatih Mehmet Maçoğlu'nun mensubu olduğu Türkiye Komünist Partisi

(TKP) bile alınan kararın “gereksizliğine” dikkat çekti. Dolayısıyla Kürtçe diline olan nefret duygusunun, Türk siyasetinin farklı ideolojik mecralarında yer alan failleri birleştirme gücü olarak rol oynadığını görüyoruz: Hem Jacques Rancier'in “Siyasalın Kıyısında” isimli eserinde hem de Sara Ahmed'in “Duyguların Kültürel Politikası” yapıtında “nefretin birleştirici gücü” mealinde dikkat çektiği durumu teyit eden bir sosyopolitik tavır.

Elbette buradaki nefret, salt nefret öznesini var kılan bir duygulanım değil. Yanısıra nefret nesnesinin zımnî bir kabulünü de barındırmaktadır. Dolayısıyla nefret nesnesi olarak Kürtlerin bu duruma kızması ve öfke duyması için bir neden görmüyorum. İlla kızılacak bir durum varsa bu, Kürtlerin neden bir nefret öznesi ol(a)madığıdır. Nefret duyulmayı nefret duymaya tercih etmeleridir. Nefret duygusundan yoksunluk fail olmanın önünde engel teşkil eden asli nedenlerdendir. Hümanistvari ahkam kesmelerle kimsenin buna itiraz yükseltmesini kabul edemem şahsen. Zira Kürtler hesabına dile getirdiğim nefret, şiddet içerikli yahut şiddete temel teşkil edecek

klasik bir nefret anlayışı veya duygusu değildir. Ulusal kaygının ve bilincin şekillenmesinde rol alıp benlik ve öznelik kazandıran nefret duygusundan bahsediyorum. Nefret duygusunun Kürt ulusu için nasıl bir benlik ve özne olma kaynağı olduğunu bilemeden, düşüneme-

Türk kamuoyunda Dêrsim ismi çerçevesinde dışa vurulan hınç, öfke, tahammülsüzlük ve nefret bu aidiyet ve sahiplik ile de ilintilidir. Çünkü arzulanan bu kentin aidiyetinin ve sahipliğinin Kürt'te olması düşüncesi ve Kürt'ün bundan aldığı haz, Türk'te haset duygusuna ve bu haset de nefret ve tahammülsüzlüğe neden olabilmektedir.

den hümanistçe ahkam kesmelerle, nasihatlerde bulunmalarla sürekli karşılaşıyoruz. Ama bunların önemli bir kısmı, Kürtler mevzusunda özcü ve kolaycı olmaktan kurtulamıyor. Daha da önemlisi mevzubahis hümanistçe ahkam kesmeler, salık vermeler, nasihatler ulus olarak Kürtlerin özne olmalarına ve Kürt kimliğinin siyasallaşmasına

zarar verebiliyor. Nitekim hümanist anlayış hem birçok defa elitistlik, üstencilik ve bilgiçlik taslayan bir mahiyete sahip olabiliyor hem de bir veçhesiyle Kürtlerin var olan konumunun meşruluğuna ve idamesine katkı sunabiliyor.

Dêrsim ismi ile devam edecek olursak, Kürtçe bir isim olması hasebiyle, Dêrsim kentinin aidiyet ve sahipliğine selam çakmaktadır. Türk kamuoyunda Dêrsim ismi çerçevesinde dışa vurulan hınç, öfke, tahammülsüzlük ve nefret bu aidiyet ve sahiplik ile de ilintilidir. Çünkü arzulanan bu kentin aidiyetinin ve sahipliğinin Kürt'te olması düşüncesi ve Kürt'ün bundan aldığı haz, Türk'te haset duygusuna ve bu haset de nefret ve tahammülsüzlüğe neden olabilmektedir. Çünkü Türk, "Tunceli" isminin "Dêrsim" olarak tebdil edilmesi ile birlikte, kendi hakkı ve kendisine ait gördüğü bir kentin elinden alındığına ya da alınma tehlikesiyle karşı karşıya olduğu kaygısına

düşmektedir. Bu kaygı ise, “nefret” olarak dile dökülmektedir.

“Kendi hakkı” ve “kendisine ait” dedik. İşte bu noktada, nefret duygusunun Dêrsim meselesi bağlamında bir nar-

Dêrsim meselesinde nefret öznesi olan Türk, sahip olduğu her kurumuyla bir “meşru güç” kullanarak Kürtleri ve Kürtçe dilini ayartmaya çalışıyor. Tabii ki en büyük rolü devletin önemli bir ideolojik aygıtı olan yargı kurumu oynadı.

sisist ve ayartma boyutu olduğunu da belirtmek gerekir. Narsisisttir, zira ötekine olan nefret, kendilik sevgisinden bağımsız değildir. Kendine ait olmayana ve kendinden farklı olana yönelik tahammülsüzlüğün bir neticesi olan nefret, “kendini sevmek/kabul etmek” anlamındaki narsisizmden de güç ve dayanak bulmaktadır. Mevzu-bahis narsisizm türü, elbette

normal olmayan patolojik/zararlı narsisizmdir. Diğer bir tabirle, ben/kendilik sevgisi, güveni ve inancı mutlak bir hal almıştır. Benlik değil, bencillik temelli bir narsisizmdir. Kürtçe bir isim olarak Dêrsim, Tunceli isminin temsiliyetini sağladığı Türkçe dili özgünlüğünde Türk’ün benlik imajına ve güç istencine hanel getirmektedir. Bu ise Türk’ün egemenlik arzusundan kesinlikle bağımsız değildir. Çünkü hemen her egemenlik arzusunda olduğu gibi, Türk tipi egemenlik arzusunun doğasında da ben-merkezcilik ve narsisizm vardır.

Ayartma meselesine gelecek olursak, sanırım Bärbel Wardetzki’nin, “ayartma her zaman başkasının üzerinde güç kullanmaktır” ifadesi bu konuda birçok şeyi açıklamaktadır. Dêrsim meselesinde nefret öznesi olan Türk, sahip olduğu her kurumyla bir “meşru güç” kullanarak Kürtleri ve Kürtçe dilini ayartmaya çalışıyor. Tabii ki en büyük rolü devletin önemli bir ideolojik aygıtı olan yargı kurumu oynadı. Nitekim Erzincan İdare Mahkemesi, Dêrsim ismi hususunda aldığı durdurma kararıyla en

büyük ayartmayı yapmış oldu. Aslında ayartmada asıl yargı faili ve alınan kararın mümessili nefret duygusudur. Nefret, alınan karar üzerinden had-hudud belirleme ve bildirme vazifesi görmüştür. Belediye Meclisi'nin Dê-

Bu nefretin kurumsallaşmış halini ve güvence altında olduğunu gösteren bir misyonu üstlenmiş yargı, verdiği karar ile bir işlevi daha görmüştür. O da, Türk olan nefret öznesinin benlik imajı ile egemenlik ve güç arzusuna yönelik tehdit ve kaygıyı bertaraf edip bu imajı pekiştirmesi, mevzubahis arzuya da meşruluk kazandırmasıdır.

tifliği de bir faktör olarak savunulabilir, ama kanaatimce asıl ve önemli etken, nefretin öznesinin Türk, nesnesinin de Kürt olmasıdır. Bu nefretin kurumsallaşmış halini ve güvence altında olduğunu gösteren bir misyonu üstlenmiş yargı, verdiği karar ile bir işlevi daha görmüştür. O da, Türk olan nefret öznesinin benlik imajı ile egemenlik ve güç arzusuna yönelik tehdit ve kaygıyı bertaraf edip bu imajı pekiştirmesi, mevzubahis arzuya da meşruluk kazandırmasıdır. Ne de olsa şeriatın kestiği parmak acımaz. Çünkü meşrudur, haklıdır. Artık söze ne hacet.

sim ismi kararı var olan had-hududun aşıldığına delâlettir ve yargı da o yüzden durdurma kararı almıştır. Kararın asıl cilvesi de, nefret duygusunun işlerlik ve meşruluk kazanmasına aracılık etmesidir. Nihayetinde had-hudud bildirme istencinin, söyleminin ve eyleminin kaynağı ve itici gücü bu nefret duygusu olmuştur. Kararın alınmasında sanırım nefret duygusunun kolek-

Filozofun cephesi II: Nefretin felsefî anatomisi

"Nefret" hususunda Weininger'den bahis açmamın asıl nedeni, onun nefretinin kendisine yönelmiş olmasıdır (zirâ bu, nefretin en spesifik hâlidir, klasik narsisizmin alaşağı edilişidir). Yoksa örnekler pekâlâ çoğaltılabilir: Schopenhauer, Nietzsche, Camus ya da Kafka...Filozof için "nefret" ya da "derinleşen öfke" bir motivasyon biçimidir. Bugünün politiğinde de bu, insanî kaygının tam göbeğine oturur.

HAMZA CELÂLEDDİN

Odi profanum vulgus et arceo.

Felsefe, onu icrâ edenden –sözcük uzlaşısı gereği; filozoftan– bağımsız bir etkinlikmiş gibi düşünülürdüğünde, onu bir üst-söylem olarak kavramak zihinsel bir eğilime dönüşür. Oysa ki felsefe ne bir üst-söylemdir, ne de onu

Gel gelelim, nefret hâkim olan bir duygu değil, hâkim olunan, yönetilen ve felsefî amaç adına araçsallaştırılan bir duygudur. Bir kimseyi esareti altına alan ve onu gerek ahlakî anlamda, gerekse de (bir ahlaksızlık formu olarak) politik anlamda kör eden duygu ise “hınç”tır.

filozofun duygu durumundan azâde bir disiplin olarak kavramak âdildir. Bilakis, filozof ne hissediyorsa (örneğin; Schopenhauer gibi bıkkınsa, Nietzsche gibi öfkeliyse, Kafka gibi kırgınsa yâhût Abélard gibi âşıkça –körkütük âşıkça–), felsefe de tam mânâsıyla odur. Bir filozof cephesi olarak bu

yazıya konu olan “nefret” ise, tüm bu duygulanımlar için ortak bir payda ya da duygunun-duygusudur.

Aslına bakılırsa; tarihsel olarak “nefret” nosyonu, filozoftan çok diktatörle ilişkilendirilir. Oysa ki bu bütünüyle kavramlara işkence etmek demektir. Dahası bu, Otto Weininger’i Adolf Hitler’e eşitlemek anlamına gelir. Gel gelelim, nefret hâkim olan bir duygu değil, hâkim olunan, yönetilen ve felsefî amaç adına araçsallaştırılan bir duygudur. Bir kimseyi esareti altına alan ve onu gerek ahlakî anlamda, gerekse de (bir ahlaksızlık formu olarak) politik anlamda kör eden duygu ise “hınç”tır. Örneğin; Franz Kafka’nın bir soru üzerine “Ben Franz Kafka kadar yalnızım” deyişindeki ya da Heinrich von Kleist’in, sevgilisi Vogel ile birlikte intihar etmezden önce son mektubunda “hakikat şu ki; bana bu yeryüzünde hiçbir zaman bir yardım eli uzanmadı” deyişindeki zarif ve üstü kapalı

nefretle, Dekadanistan Reisi'nin "Niye kaçıyorsun ulan, İsrail dölü?" deyişindeki kaba hıncı ayırt etmek tarihsel bir ödevdir. Hülâsa deyişle söyleyecek olursak da: Filozof nefretinin efendisi, diktatör hıncının kölesidir. Hoş, biz-

ler derd-üstü murâd-üstü bir coğrafyanın tasasız yurttaşları olarak, filozofu pek yakından tanırız lâkin diktatör kimdir pek bilmeyiz...

Diktatör diye bahsedeceğimiz kimse, insanları hiçbir zaman geçemeyecekleri yollar, köprüler, hiçbir zaman oturamayacakları evler, binâlar yoluyla hipnotize ederek onları "kendi hânelerinde esir" düşüren ve yine aynı insanları kimsenin bilmediği ve asla bilemeyeceği bir ülkü uğruna biteviye sava-

şa (ve daha fenası, savaş hissine) mahkûm eden, "tarihsel anlam"ı yıkarak yerine varolmayan başka bir anlam ikâme etmeye (nafile) çabalayan, velev ki daha da ileri giderek; etrafında kavga edebileceği kimse kalmadığında "dil" ile kavgaya tutuşup, Athena'nın yeryüzüne armağanını bir top-tüfek sembolü olarak kullanarak savaş-barış diyalektiğinde olumlamanın yönünü değiştirmeye (yine nafile) çabalayan, zamanının efendisi ve hıncının kölesi bir "kahraman"dır. Filozof olarak bahsedeceğimiz kimse ise bütün bunlara karşı tek varsılığı nezâket dolu nefreti olan "yoksul" bir "antikahraman". İmdi, filozofun cephesine davet eden sesi filozof-diktatör diyalektiği ile kurduğumuza göre, bir önceki yazıda (bkz: Dövüşün Felsefî Anatomisi) açtığımız Spinoza ve Nietzsche cephelerine, bir taze cephe daha ekleyebiliriz: Otto Weininger cephesi: O hâlde herkes siperlere...

(Tam burada derin bir nefes alarak)...

Otto Weininger ya da nâm-ıdiğer “Kendinden Nefret Etmenin Peygamberi”; 1880 senesinde yeryüzüne fırlatıldı (fırlatıldı diyorum lâkin fırlatma edimini gerçekleştiren özne bütünüyle bir kurgu ve asıl ifadeyle “boşluk”tur).

İşte tüm bu hengâme içinde Otto Weininger, henüz küçük yaşlarda cepheye atılmış; keskin zekâsını ve derin dehâsını, henüz on sekizinde öğrendiği sekiz dil ile onurlandırmış, kendisinden her dilde nefret edebilen orijinal bir dövüşte-bilinç olarak sahnede görünür.

1880, önemli bir senedir; zirâ tam da bu sene dövüşte-bilinçte Friedrich Nietzsche “gezgin bir filozof” olarak (yani yersiz-yurtsuz, çıldırmaya adımlayan son dönem yaşamına başlayarak) tarih sahnesinde belirir. Yine aynı yıllarda ve yine bir gezgin olan Arthur Rimbaud, sonunu hazırlayacak olan Afrika macerasına atılmıştır. Yine aynı seneler, Sigmund Freud

ilk çalışmalarını yapmaya başlamış ve Rainer Maria Rilke bile beş yaşına çoktan basmıştır. Franz Kafka’nın yeryüzüne teşrifi içinse, sabırsız yertzaman birkaç sene daha sabretmelidir. İşte tüm bu hengâme içinde Otto Weininger, henüz küçük yaşlarda cepheye atılmış; keskin zekâsını ve derin dehâsını, henüz on sekizinde öğrendiği sekiz dil ile onurlandırmış, kendisinden her dilde nefret edebilen orijinal bir dövüşte-bilinç olarak sahnede görünür. Otto Weininger’in bugün için bir dehâ olarak anılması, onun yirmi üç yıllık kısa yaşamının on dokuzuncu yüzyıl ile yirminci yüzyıl arasında bir köprü görevi görmesinden kaynaklanır. Yirmi üç yıllık kısa yeryüzü konukluğunda sadece bir kitap –Sex und Character- yazmış olan Weininger, Freud’dan Kafka’ya, Wittgenstein’dan Nazilere birçok farklı kesim için etkileyici olmuştur.

(Derin bir nefes daha)...

Otto Weininger düşünüy için belirleyici olan iki temel karşıtlık, aslında onun kendisine duyduğu nefret için de belirleyici olandır. Weininger için kadınlar ve Yahudiler

“şeytanî varlıklar”dır. Lâkin geliniz ve görünüz ki, Otto Weininger hem Yahudi kökenli bir aileden gelir (Adolf Hitler buradan hareketle Weininger hakkında “Dünyada tek bir haklı Yahudi vardı ve o da kendisini öldürdü” notunu düşecektir), hem de kadınsı nitelikleri ağır basan bir eşcinseldir. Weininger’in bu düşmanca tavrını “kaba bir öteki düşmanlığı”ndan ayırt etmek gerekir. Çünkü onun nefreti bir ötekine karşı değil, bizatihi kendisine yönelmiştir. Kendisinde “şeytanî saydığı” bu nitelikleri gören Weininger, kendisine karşı beslediği derin nefreti körükler ve körükler. Gelgelelim Otto Weininger 1903 senesinde, kendisine duyduğu nefretin zorunlu (Camus’nün not düşeceği üzere “mantıksal” değil fakat “zorunlu”) bir sonucu olarak, Ludwig van Beethoven’ın öldüğü evde, kalbine ateş ederek intihar etmiştir (Katil Nietzsche Asker Kant’ta Weininger’in ağzından Weininger’e dair şöyle bir not düşmüştüm: “Weininger’i ancak Weininger öldürebilir” Zirâ bütün bir yeryüzü tarihi için Weininger’in en büyük nefret edeni yine kendisidir. Weininger, “nefret”in hem sujesi, hem de objesidir). Bu intiharın “oluş”u bana göre, birisi disiplinlerarası ve birisi anlambilimsel iki yoruma açıktır: Weininger kendisine “ölüm yeri” olarak Beethoven’ın öldüğü evi seçmiştir; peki ama neden? Anımsayalım; Schopenhauer için Wagner, Nietzsche için Bizet, 20’nci yüzyıl düşünüy için Beethoven ya da Bach... Felsefe, müzikten ayrı düşünülemez ve hatta o, içinden müzik geçen bir etkinliktir. Weininger’in “ölüm yeri” olarak Beethoven’ın öldüğü evi seçmesi de asla “tesadüfi” değildir. Ve bununla birlikte, daha da ilginç olanı; Weininger kalbine ateş ederek intihar etmiştir. Yukarıda tartışmaya açtığım, diktatör-filozof bahsinde yeni bir ufuktur bu: Yine anımsayınız; Adolf Hitler, Sovyetler’in eline geçmemek için ağzına ateş ederek intihar etmiştir. Yani Weininger kalbine, Hitler ağzına ateş etmiştir... Tekrar etmek istiyorum: Weininger kalbine, Hitler ağzına ateş etmiştir... (Buraya geniş bir yorum alanı bırakarak, bahsi bıçak gibi kesiyorum.)

(Böylesi bir not düşmek zorunda hissetmekten hicap duyarak): Şimdi; pekâlâ etik bir indirgeme ve ahlaktan da ziyade ahlakçılığın peşinden koşturan bir cengâverlik ile Weininger'i "ırkçı" ya da "kadın düşmanı" bir kimse

Sonuç önermesi niyetine; "nefret" hususunda Weininger'den bahis açmamın asıl nedeni, onun nefretinin kendisine yönelmiş olmasıdır. Yoksa örnekler pekâlâ çoğaltılabilir: Schopenhauer, Nietzsche, Camus ya da Kafka...

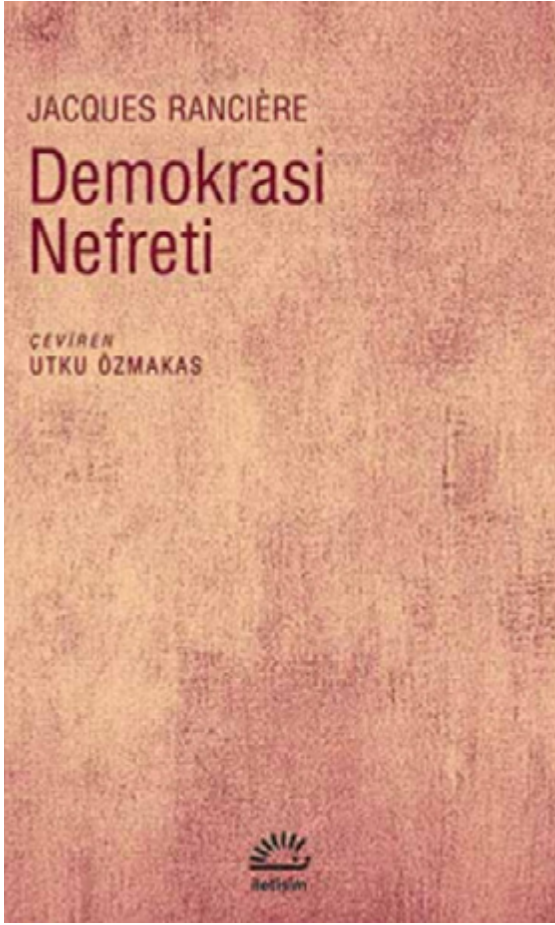
olarak anmak ve onun tarihsel rolünü yadsımak mümkündür. Ama bilinmelidir ki, filozofun yaşamı hiçbir zaman etik bir mevzu değildir; dahası etik, tarihsel olanın üstünde sallandırılacak bir yargı kılıcı da değildir. Bütün bunlar etiğin olmadığı gibi, estetiğin mevzusudur. Hâ kezâ aynı şey, bir seri katil için de; örneğin Aileen Wuornos, Hamilton Fish ya da Edmund Kemper için de geçerlidir.

(Bkz: "Jean-Jacques Rousseau çocuklarını terk edip gitmiş, vay vicdansız adam, böyle baba olmaz olsun!" ve yine bkz: "Althusser karısını öldürmüş, yere batsın senin 'epistemolojik kopuş'un da 'ideolojik aygıt'ın da...")

Sonuç önermesi niyetine; "nefret" hususunda Weininger'den bahis açmamın asıl nedeni, onun nefretinin kendisine yönelmiş olmasıdır (zirâ bu, nefretin en spesifik hâlidir, klasik narsisizmin alaşağı edilmiştir). Yoksa örnekler pekâlâ çoğaltılabilir: Schopenhauer, Nietzsche, Camus ya da Kafka... Filozof için "nefret" ya da "derinleşen öfke" bir motivasyon biçimidir. Bugünün politiginde de bu, insanî kaygının tam göbeğine oturur. Bilgece nefret hissi, dövüşün ve otoritenin söylemine karşı geliştirecek olan karşı-söylemin en temel motivasyonu olarak anlaşılmalıdır. Ve işte böylelikle "nefret" cephesi de kurulduğuna göre ve dövüşte-bilince eklemlendiğine göre, bir sonraki yazıda, kaygı cephesini kurmak adına, Kaygının Felsefî Anatomisi'nde görüşmek dileğiyle; cepheye geliniz, dövüşte kalınız...

Nietzsche yâr, Camus yardımcınız olsun...

Kitaplarda 'Nefret'.

Demokrasi Nefreti

Yazar: **Jacques Ranciere**
Yayınevi: **İletişim Yayınları**
Baskı Yılı: **2014**
Sayfa Sayısı: **112**

Mizojini - Dünyanın En Eski Önyargısı

Yazar: **Jack Holland**
Yayınevi: **İmge Kitabevi**
Baskı Sayısı: **2016**
Sayfa Sayısı: **302**

Yeni Medyada Nefret Söylemi

Yazar: **Kolektif**
Yayınevi: **Kalkedon Yayınları**
Baskı Yılı: **2010**
Sayfa Sayısı: **300**

Medya ve Nefret Söylemi: Kavramlar, Mecralar, Tartışmalar

Editör: **Mahmut Çınar**
Yayınevi: **Hrant Dink Vakfı Yayınları**
Baskı Sayısı: **2013**
Sayfa Sayısı: **260**

Kitaplarda 'Nefret'...

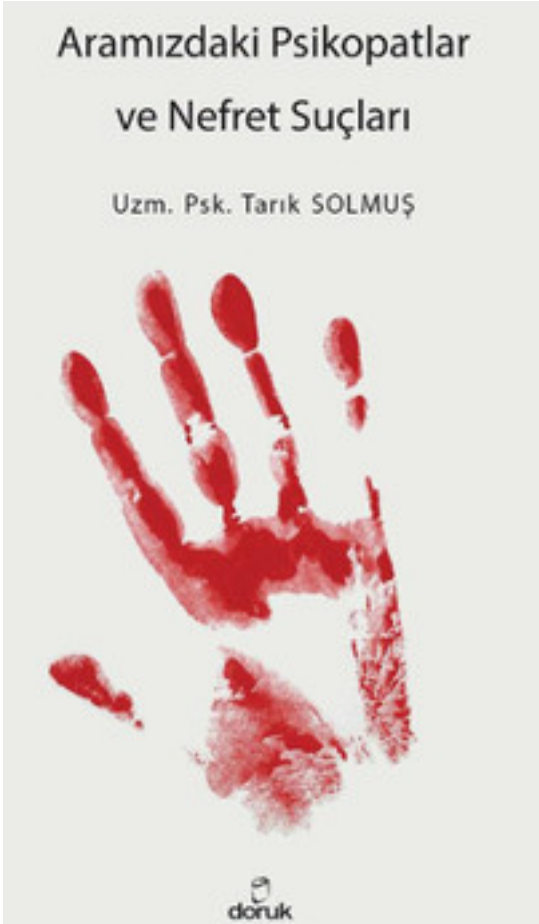

Nefret Psikolojisi

Yazar: **Akif Manaf**Yayınevi: **Dahi Yayıncılık**Baskı Yılı: **2019**Sayfa Sayısı: **140**

Medya Nefret ve Ötekileştirme

Yazar: **Yasemin Giritli Inceoğlu**Yayınevi: **Köprü Kitapları**Baskı Sayısı: **2017**Sayfa Sayısı: **232**

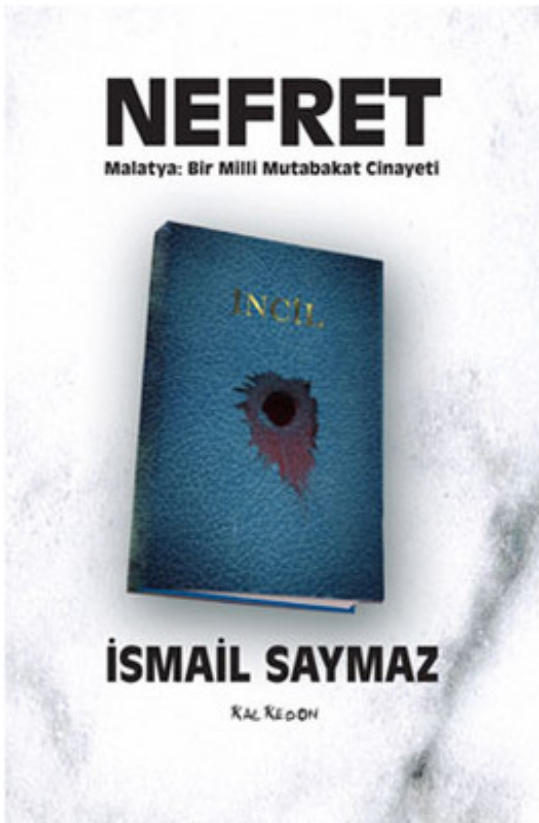
Aramızdaki Psikopatlar ve Nefret Suçları

Yazar: **Tarık Solmuş**

Yayınevi: **Doruk Yayınları**

Baskı Yılı: **2014**

Sayfa Sayısı: **224**

Nefret - Malatya-Bir Milli Mutabakat Cinayeti

Yazar: **İsmail Saymaz**

Yayınevi: **Karina Yayınevi**

Baskı Sayısı: **2011**

Sayfa Sayısı: **320**